

ՌԱԾԵՒԻՄԱ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A BI-WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$3.00

Published by H. K. Krikorian, 180 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of March 3, 1879

Vol. X, No. 12, June 9, 1928

Ճիւղ 10, Նօ. 12, Յունիս 9, 1928

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍ

ԵՔՆԻ ՄՈՒՀԻԹԼԵՐ

Պունտան 3500 սէնէ գատար էվվէլ պէօյլը պիր մէմլէքէթին պէօյլը փաթաթթընտա ի-գամէթ էտէն պիր կէնճ՝ քէնտի վաթան վէ խանէսին թէրք իլէ եէնի պիր մուհիթ իշինէ քէնտի քէնտիսին աթուր: Պունա միւնսէպէթ նէ իտի, պիրմէյօր ըզ: Պէլքի մէմլէքէթտէ պիր գըթըրգ եա պիր սիյասի ինգիլապ վուգու պուլ տու, պէլքի աիլէճէ պիր մէսէլէ վար իտի, պէլքի տէ կէնճ քէնտի իշինի թէպտիլ էտիպ տահա վասի վէ աղատ պիր տաիրէտէ իշլէմէք հիսսի վէ արգուսը իլէ վաթանընը թէրք էյլէտի: Պիր չատըր վէ պիր գաչ տօսթլարլէ եօլա չըգտը: Քէնտի էճտատընըն անանաթընը, կէնճիք տօսթլարընը վէ խաթըրէլէրինի, պէօյլը պիր շէհրին ֆուրսաթլարընը թէրք իլէ, եէնի պիր մուհիթէ վէ նամալիւմ պիր միւսթադպէլէ տօղրու հարաքէթ էյլէտի:

Եօլա չըգտը, լաքին խուսուսի պիր հիսս իլէ եօլա չըգտը: Օ՝ ինանըյօր իտի քի, պու՝ քէնտինին վաղիֆէսի տիր: Տէրունի պիր սէտա վէ կէօրիւնմէզ պիր էլ քէնտինի պու շէյէ սէվզ էտիյօր իտի, վէ պու սէտայա իթաաթ էթմէք-լիյի քէնտիսի իշին մուգատտէս պիր վաղիֆէ սայըյօր իտի: Վէ չունա էմին իտի քի, քէնտիսի իշին պու տահա խայրը պիր մէսլէք իտի:

Օ՝ առէմլէրին հայաթընը իտարէ վէ նասիպինի թային էտէն պիր Զաթա ինանըյօր վէ ա-նըն հէր շէյի էյի էտէճէյինէ էմին իտի: Օ՝ վաղիֆէյէ սատադաթլէ վէ նիքպին (եանի էյիյի եէօրէն) պիր իւմիտ իլէ եօլա չըգտը:

Պու եէնի սէֆէրինտէ, պու եէնի մուհիթ իշինտէ քէնտինին տիգգաթ էյլէտիյի խուսուս պու ֆարզ հիսսինի պէրրադ հըֆզ էթմէք վէ պու Միւրշիտին տէլալէթինէ սատըգ պուլուն-մադ օլտու: Հէր կիթտիյի եէրտէ պիր պէյթէլ եափըպ իլհամաթընը թաղէլէր վէ տէրունի իթ-մինան վէ եէնի պասար իլէ իլէրի կիտէր իտի: Իշթէ Արրահամըն հայաթ մէպտէսի պու իտի, Անըն ազամէթի պունտա իտի:

Վէ լաքին Արրահամըն պու մէսլէյի խա-րիզ իւլ առէ վէ եալընը քէնտինէ մախսուս պիր հալ տէյիլ տիր: Պու հէր պիր կէնճին հա-յաթընըն պիր նիւմունէսի տիր:

Հէր պիր կէնճ իսթէր վաթանընտա գալ-սըն, իսթէր դուրպէթէ չըգտըն, իշինտէ տօ-ղուպ պէօյլիւմիւշ օլտըրը մուհիթտէն պիւսպիլ-թիւն ֆարգըլ օլան պիր մուհիթտէ եաչամաղա մէճպուր տըր: Օ քէնտի տէրունինտէ կէնճի-յին եէնի հիսսիյաթընը տույմաղա պաշլար պաշլամաղ, եէնի բէֆիզլէր, եէնի քէյֆլէր, եէնի իշլէր, եէնի հասրէթլէր պուլմաղա պաշ-լար:

Էկէր պիր տէ, պու կիւնիւն կէնճլէրի կի-պի վաթանլարընը, վալիտէյն օճադլարընը թէրք իլէ դարիպ տիյարլարա կիտէրլէրսէ՝ օլ յէման պու մուհիթ թէպտիլաթընը տահա տէ-րին հիսս էտէրլէր:

Իմտի պու ահվալ արասընտա անլէր իշին իքի եօլ վար տըր, — եա պու թէպտիլաթը քէն-տի քէյֆլէրի իլէ վէ թէսատըֆի շարթլար ալ-թընտա եափըպ, օլուր օլմադ թարաֆա տէօ-նէճէքլէր, տօղրու եանըլ թարիզլէրտէ եիւ-րիւյէճէքլէր վէ նամալիւմ օլան պիր նէթիճէ-

տէ գարար գըլաճազլար, եախօտ չօլ ինսանլա-
րըն նասիպինի թային էտէն Միւրշիտին տէլա-
լէթիյլէ վէ վիճտանըն թահսին էթտիյի թա-
րիգտէ եիւրիւլիւպ, օլ կէօրիւնմէգ ըէֆիւլ իլէ
միւլազաթ էտէրէք վէ եէնի եէնի իլհամլար ա-
լարազ պու եէնի մուհիթ իշինէ աթըլաճազլար
տըր:

Արահամ պու սօնրաքի մէսլէյի թութու
վէ հայաթը հէմ քէնտիսի իշին հէմ պիւթիւն
պէշէրիյէթ իշին պիւր պէրէքէթ օլտու:

Մուվաֆֆադիյէթ մէսլէյի տէ պու տըր,
եանի վաղիֆէյէ սատազաթ վէ Ալլահըն իտա-
րէսինէ տաիւր նիքպին պիւր էմնիյէթ:

Պու կիւն կէնճլէրիմիլէ վէ մուհիթինի թէպ
տիլ էթմիշ օլտն պիլճիւմլէ միլլէթտաշարըմը-
զա լազըմ օլտն տա պու տըր:

Մ. Թ. ԳՕԼԵՃԻՆ ՄԱՁԸՄԸ

Կիլիկիա տա 1870 ըստտէլէրինտէ փրօթէս-
թան ճէմաաթլար՝ մէվճուտ օլտն մէքթէպլէ-
րինտէն վէ մինպէրլէրինտէն մէմնուն գարա-
յօրլար իտի: Եէկեանէ մէքթէպի ալի օլտն Մա-
րաշ իլմ ի իլահի մէքթէպիւնտէ ճիւղի ինկիլիդ-
ճէ վէ ուլում ը թապիլիյէնին պազը շիւպէլէ-
րինին մէպտէլէրի թէարիս էտիլիյօր իտի իսէ
տէ պունլար նէ մինպէրլէրտէքի վազըլարըն,
նէ տէ մէքթէպլէրտէքի մուալլիմլէրին մալիւ-
մաթընը օլ կիւնքի ճէմաաթլարըն իհթիյաճա-
թընը տէֆ էտէճէք սուրէթտէ թէրֆի էտէմէ-
յօր իտի: Պէյրութտա վէ իսթանպօլտա պիւրէր
գօլէճ պուլունույօր իտի իսէ տէ, օ զէման-
լարտա կէնճլէրիմիլիւն օրալարա կիթմէսի սալ-
քի իմքեանսըղ իտի:

Մէգըիւր թարիխտէն պաշլալարազ պու մէ-
սէլէ Կիլիկիա Միութիւնընըն սէնէվի մէճլիւ-
լէրինտէ միւզաքէրէ մատտէսի օլտու: Ալիքսան
խօճա Պէզճեան, Պատ. Աւետիս Կոստանդեան,
Պատ. Գարա Գրիգոր, Պատ. Կարապետ Մար-
գարեան վէ տիկէր ըէֆիւլէրի Կիլիկիա տա պիւր
գօլէճին թէէսիս էտիլմէսինին լուզումունը թէ
էյիտ էտիյօրլար իտի: Նիհայէթ Միութիւն մէճ
լիսի՝ Միսիօնէրլէրլէ պիւրիքտէ պէօյլէ պիւր
գօլէճ թէէսիս էթմէյէ գարար վէրտիլէր: Պու
գօլէճ մինպէրլէր իշին վազըլար, մէքթէպլէր
իշին մուալլիմլէր վէ ճէմաաթլար իշին միւ-
թէալլէմ կէնճ միւրշիտլէր հազըր էտէճէք իտի:

Պունուն իշին իսէ մուգթէտիւր մուալլիմլէր վէ
քեաֆի միգտար պիւր սէրմայէ լազըմ իտի: Հա-
զըր պիւր մուալլիմ վար ըտը, Ալիքսան խօճա:
Իմտի անըն Ամէրիգայա կիտէրէք իքի սէնէ օ-
լատա պիւր գօլէճտէ քէնտի թահսիլինի իքմալ
էթմէսի վէ Մր. Թրօպրիճին ինկիլթէրրա վէ Ա-
մէրիգատան փարա թօլիլամասը գարարաշ-
տըրըլտը, Պօրտ շիրքէթի տէ պու թէրթիպի
թասլիպ էյլէտի:

Լաքին քիլիսէլէր գօլէճ իշին լազըմ կէլէն
մէպլաղը թէտարիք էթմէք էմրինտէ իլքատըմը
քէնտիլէր ալմազ իսթէյիպ պու մագսէտէ 1600
լիրա փարա թօլիլամաղա գարար վէրտիլէր, վէ
Այնթապ քիլիսէլէրի գօլէճին Այնթապտա թէ-
սիս էտիլմէսի շարթըլա մէգըիւր մէպլաղը քէն
տիլէր վէրմէլիյի թէահհիւտ էյլէտիլէր: Պու
1600 լիրայը թէտարիք էթմէքտէ շէհրին Բո-
ղոքահանլարը իլէ պէրապէր Լուսաւորչահան-
լար տաիլի հաթթա պազը Թիւրք պէյլէր պիլէ
իշթիւրաք էյլէտիլէր:

Պունուն իւզէրինէ Ալիքսան խօճա 1872տէ
թահսիլ իշին Եէյլ Գօլէճինէ վէ Մր. Թրօպրիճ
փարա ճէմ էթմէք իշին ինկիլթէրրայա վէ Ա-
մէրիգայա կիթտիլէր:

Պու գօլէճին գանուն ը էսասիսինտէ իքի
մուհիմ վէ շայան ը տիգզաթ նօգթալար շուն-
լար իտի:

Էվլէլա, պու գօլէճին իտալէսինտէ Կիլի-
կիա Միութիւնընըն պէլլի պիւր հիսսէսի օլաճազ
իտի: Միւթէվէլլիլէր մէճլիսի (Պօրտ ալ Թրըս-
թիլ) Ամէրիգատա վէ Ամէրիգալըլարտան իպա
րէթ օլաճազ իտի իսէ տէ, իտարէ մէճլիսի
(Պօրտ ալ Մէճէյնըր) Թիւրքիա տա պուլու-
նաճազ վէ անըն աղալարընըն նըսֆը (պազէն
գիյատէսի) էրմէնիլէրտէն վէ Կիլիկիա Միու-
թիւնը թարաֆընտան ինթիսապ օլունաճազ ի-
տի: Գօլէճին տաիլի իտարէսի իտարէ մէճ-
լիսինին էլինտէ օլաճազ վէ հէր սէնէ հէյէթ
ի մէգըիւրէ Միութիւն մէճլիսինէ ըափօրթ վէ-
րէճէք իտի:

Իքինճի մուհիմ նօգթա շու իտի.— Պու
գօլէճ թէէսիսինտէն 50 սէնէյէտէք պու միւլա-
թէլիթ հէյէթ էլի իլէ իտարէ օլունաճազ վէ 50
սէնէ խիթամընտա գօլէճին պիւթիւն իտարէ-
սի, եանի սէրմայէսիին, պիմալարընըն իտա-
րէսի վէ տալիլի իտարէսի Միութիւնըն էլինէ
թէպիլմ էտիլէնէք իտի:

Պու սօն թէրթիպ Թիւրքիա տա փիւր

հիշ պիր գօլէճին նիզամնամէսինտէ պուլունմադ խոր:

Պիրինճի ուսուլ թա պու կիւնէտէք տէվամէյլէմիշ տիր:

Լաքին մալիւմ օլան սիյասի միւշքիւլաթ սէպէպինտէն իքինճի նօզթա մուհարէպէտէն պիր գաշ սէնէ էվլէլ թատիլ էտիլիպ, գօլէճին պիւթիւն խտարէսի դայր ի մուայյէն պիր միւստ տէթ իչիւն եինէ Ամէրիգան Պօրտուն էլինէ թէսլիւմ էտիլմիշ խոր:

Իշթէ պու սուրէթլէ Մ. Թ. Գօլէճ 1876տա թէսիւս էտիլտի:

Պիր գաշ սէնէ սօնրա (1880տէ) գօլէճտէ մուալլիմլիք իչիւն հազըրլանմադ իւզրէ Սար դիս էֆ. Լեւոնեան մաթէմաթիգա վէ միւհէնտիսլիք տաիրէսինտէ վէ աճիլլէրի իւմ ի բուհ ը ինսան վէ Ֆէլսէֆէ տաիրէսինտէ թահսիլ իչիւն եէյլ գօլէճէ կիթիւք վէ 1883տէ Այնթապա տէօ իւլպ գօլէճտէ թէտրիս իչինէ պալատըգ:

Պիր գաշ սէնէ սօնրա Զէնոր էֆ. Պէգճիւս, Պատ. Փափագեան վէ սաիրլէր Փէգըլթիյէ գամ օլունտուլար:

Մ. Թ. Գօլէճ՝ պու սուրէթլէ կիլիկիանըն Փրօթէսթան քիլիսալարընըն հիմմէթիյլէ վէ Պօրտ շիրքէթիւնին հիմայէսի իլէ թէսիւս էտիլ միշ վէ իտարէ օլունմուշ օլտըղը իչիւն պիթթա պի օ պիր Փրօթէսթան մէքթէպի խոր: Լաքին «Փրօթէսթան մէքթէպի խոր» տէմէրլէ թալէպէսինի Փրօթէսթան եափմաղա չալըշան պիր մէքթէպ խոր տէմէք իսթէնիլմէգ: Օրատա Փրօթէսթան ուսուլունտա իպատէթ օլունուր, վէ Բիթապ ը Մուգատտէս տէրսլէրինէ էհէմմիյէթ վէրիլիւր խոր իսէ տէ, թալէպէսին քիլիսէսինէ թէարրուգ էթմէք եա անլէրի Փրօթէսթան եափ մաղա չալըշապ օլմադ խոր: Մէքթէպ հէր սընֆտան կէնճլէրէ աչըգ օլտըղը իչիւն անտէ Լուսաուրչական վէ Գաթօլիք չալիւրտլէր, հաթ թա Թիւրքլէր պիլէ պուլունմուշ օլունպ, անլէր քէնտի իթիգատաթ ը տիւնիյէլէրինտէ քեամիլէն հուրր պրագըլմըշլար տըր:

Պու գօլէճին միլլէթիմիգէ իֆա էթտիյի հիւսնի խըտմէթ փէք մուհիմ տիր: Օրատա չալիւրտլէրին սիրէթիւնէ վէ ախլագի թէրպիյէսինէ խոսուսի տիգգաթ սարֆ օլունտուլու կիպի տինի տաիրէտէ տէ թէասսիւպտէն արի օլան պիր հիւսն ի թէսիւր հասըլ էթմէյէ չալըշըլըր խոր: Ուլում ը թապիլիյէ, մաթէմաթիգա, Ֆէլսէֆէ վէ սաիր Փէննի տաիրէլէրտէ

թալէպէյէ էն սօն մալիւմաթը վէրմէյէ տիգգաթ սարֆ օլունուր վէ չալիւրտլէր միւսթապիլ թէֆէքիւրէ վէ ալանէն իրատ ը քէլամ էթմէյէ թալիւմ օլունուրլար խոր:

Պէօյլէճէ պու գօլէճ միլլէթիմիգէ մուգթէտիր վաղլար, էհլիյէթլի քահանայլար, պիր չօգ մուալլիմլէր վէ տահա չօգ տօգթօրլար վէ պինտէն գիյատէ միւթէալլէմ իշատէմլէրի վէր միշ տիր: Պու կիւն եալընըգ Ամէրիգանըն հէր թարաֆընտա վէ մէշղուլիյէթին հէր պիր տաիրէսինտէ անըն մէգուլարը շէրէֆիլ մէվգիլէր իհրագ էթմէքտէ տիրլէր:

Պու գօլէճին պէլլի պիր գուսուրը լիսանլար տաիրէսինտէ օլմուշ տըր: Էրմէնիճէ իչիւն գօլէճ էն մուգթէտիր հայագէտլէրի, էգճիւմլէ, Տօգ. Գարբիլէան, Վեք. Փափագեան, Դազարոս Տիրատուրեան, Նիշան Պալիօգեան կիպի զաթլարը տալէթ էթմիշ իսէ տէ, շէհրին լիսանը Թիւրքճէ վէ մուալլիմլէրին վէ թալէպէնին էքսէրի թրքախօս օլտըղլարը իչիւն էրմէնիճէ տաիրէսի գաիֆ գալմըշ տըր: Քէգալիք ինկիլիգճէնին քիթապէթիւնտէ թալէպէ թէրագըլ էթտի իսէ տէ, ինկիլիգճէ սէօյլէմէքտէ փէք կէրի իտիլէր: Պունըն պիր սէպէպի պէլքի շէհրին տէնիգ գըլըսը օլմամասը վէ պիր սէպէպի տէ պիգ մուալլիմլէրին փէտալիօնին եէնի ուսուլլարըն պիլմէտիյիմիգ խոր:

Պագէն տէ պու գօլէճ՝ Ագգայիւ շարժումլարա լայըգ վէճ հալըրէ իշթիրաք էթմէտի տէյու մուալիգէ էտիլմիշ տիր: Վազաա գօլէճտէ յեղափոխական հարաքէթլէրէ եիւզ վէրիլմէմիշ տիր:

Պունըն պիր սէպէպի անըն իտարէսինտէ Ամէրիգալըլարըն վէ Ամէրիգան Պօրտուն մուհիմ պիր հիսսէսի օլմասը խոր: Միսիօնէրլէր փէք հազգ իւզրէ պիգիւմ միլլի մէսէլէլէրիմիգտէն կէրի տուրուրլար խոր: Քէնտիլէր էճնէպի վէ միսիօնէր օլտըղլարը իչիւն սիյասի մէսէլէլէրտէն իճթիւսպ էթմէլէրի լաղըմ խոր: Պահէմ Թիւրք հիւքիւմէթիւնին մաթլուպը խոր, հէմ տէ Միսիօնէր շիրքէթլէրին մուայյէն մէսլէրի խոր:

Տիկէր պիր սէպէպ տէ չու խոր քի Մ. Թ. Գօլէճին Փէգըլթիսինին էքսէրի միլլի մէնֆաաթըն գըղըլ յեղափոխութիւն եօլունտա թէսիւն օլունաճաղընա ինանմաղլար խոր: Յեղափոխական շարժումլարըն վէ ցոյցլարըն միլլէթի տօղրու թարիգտէ իրչատ էթմէքտէ օլտըղընը գանն

էթմէզլէր իտի: Պախուսուս գօլէճի օ նէվ շար-
ժուսլարա մէրքէզ եափմագտա խայրտան զի-
յատէ զիյան հասըլ օլաճաղընը տիւշինիւրէր
իտի: Պէլքի Փէզըլթինին հէր պիր մուսմէլէ-
սինի թէպրիյէյէ գալգըշմաղա լուզում եօզ-
տըր: Լաքին շունը պիւլա թէրէտտիւտ տէյէպի-
լիւր իզ քի Մ. Թ. Գօլէճին պու մէսլէքի անըն Հայ
աղալարընտա ազգասիրութիւն նօգսանընտան
նէշէթ էթմիշ տէյիւ տիր:

Նիշէ վազըալար Փէզըլթինին պու պաշպա-
նդակամ մէսլէքինին խայրըլ օլտըղընը իսպաթ
էյլէմիշ տիր: Կուսակցականլար 1895տէ Ուր-
Փատա ցոյց էթմէյէ գարար վէրտիքէրինտէ,
գօլէճին Փէզըլթի աղալարընտան անլէրի օ Փի-
քիրտէն տէօնտէրմէյէ չալըշանլար օլտը իսէ
տէ, անլէր գասլուլ էթմէյիպ ցոյցը եափտըլար
վէ ՈւրՓանըն պէօյիւք դըթալընա վէ 3-4 պին
քիշինին քիլիսա պինասը իշինտէ եանմասընա
սէպէպ օլտըլլար: Կուսակցականլար Այնթապտա
տա ցոյց եափմագա գալգըշտըլար իսէ տէ, եի-
նէ Փէզըլթի աղալարը անը մէն էյլէտիլէր վէ
նէթիճէսինտէ շէհրին գայաթը փէք ճիւզի օլ-
տու:

Էվվէլա շակիրտլէրին յեղափոխական քի-
թապլարը օգոսմալարընա միւսաատէ էտիլտի
իսէ տէ սօնրա շակիրտլէրին պու միւսաատէյի
սու ի իսթիմալ էթտիքէրինի վէ մէքթէպին
տիսիլիմինին վէ շակիրտլէրին աթվարընը
զիյան չէքտիյինի կէօրէրէք անը եասագ էյլէ-
տիլէր:

Պու միւնասէպէթլէ շունը տա իւսվէ էթսէք
օլուր քի, ագալլի պէնիմ գօլէճտէ պուլոււն-
տուզում 25 սէնէյի միւթէճավիզ պիր միւտտէթ
գարֆընտա գօլէճին իտարէսինտէ Հայ մուալ-
լիմլէրին մէսլէյինէ տաիր նէ Ամէրիգան Պօրտ
թարաֆընտան, նէ տէ Փէզըլթինին միսիօնէր
աղալարը թարաֆընտան հիշ պիր թէսալլութ
եա թէարրիւզի պիր միւտտախէլէ վուզու պուլ-
մամըլ տըր: Պէրաքս տէյէպիլիւրիմ քի Մ. Թ.
Գօլէճ էսասէն հայկական պիր միւսսէսէ օլ-
մուշ վէ ալէլէքսէր գօլէճին տախիլի իտարէ-
սինտէ Հայ մուալլիմլէրին նուֆուզու Ամէրիգա
լըլարընքինտէն գաիֆ օլմայըպ նիշէ սըրալար-
տա անլէրինքինէ Փաիգ օլմուշ տըր: Կէրէք
Տօզ. Թրօպրիճին, կէրէք Տօզ. Ֆուլըրըն էրմէ-
նիլէր իւզէրինտէ օ գատար էմիյէթլէրի վար
իտի քի, գօլէճին իտարէսինի սալքի էրմէնի
մուալլիմլէրին էլինէ թէսլիմ էթմէքտէն չէքին

մէզլէր իտի: Անլէր տախի պու միւսաատէքեար
մէսլէքտէն իսթիֆատէ էտէրէք եէտ ի իտարէ-
լէրինէ թէսլիմ էտիլմիշ օլան միլլէթին կէնճ-
լէրինի հագիգի Հայլար վէ հագիգի ատէմլէր
հալինտէ թալիմ վէ թէրպիյէ էթմէյէ վէ էլլէ-
րինտէն կէլէնին էն էյիսինի եափմագա չալըշ-
տըլար:

Մ. Թ. Գօլէճ մէվճուտիյէթինին իլք տէվ-
րէսինտէ պու սուրէթլէ իտարէ օլունմուշ օլան
պիր միւսսէսէ իտի:

Յ. Գ. Գ.

ՌՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՖԻՏԻՅԷ

Ֆիտիյէ պէտէլ վէրէրէք թախիս էթմէք
տիր: Զէման ը գատիմտէփաղար մահալինէ սա
թըլմագ իւզրէ չըգարըլմըշ էսիր ինսան սիւրիւ
սիւ իշինտէն պիր էֆէնտի ազլէ մուգապիլինտէ
անլէրտէն պիր եա պիր գաշընը սաթուն ալըպ
խարիճէ կէօթիւրիւր վէ պիր տահա սաթըլգա
չըգարըլմամագ իւզրէ անլէրի աղատ սալը վէ-
րէպիլիւր իտի: Պունա Ֆիտիյէ տէնիլիւր իտի: Էս
կի վէ եէնի ահտտա պու ամէլի իմա էտէպիլ-
մէք իշիւն պազը մահալտէ «Ֆիտիյէ» սաիր դը-
թալարտա «խէլաս» վէ եա «աղատ» էտիլմէք
կիպի լուղէթլէրէ թէսատիւֆ էտէրիզ: Պիր էշ-
գիյա կիրուհի շէհիր իշինտէն պիր Փէրտի ճէպ
րէն գափարագ տաղա աշըրըր վէ անը էօլիւմ
թէհտիտի ալթընտա պուլունտուրմագլա անըն
տօսթլարընտան պիր մըզտար մէպլաղ թալէպ
էտէրլէր վէ պու թէհտիյէ էտիլտիյի անտէ օ՝
սալը վէրիլիւր, պու տա պիր Ֆիտիյէ տիր: Եա-
խօտ, Փէնն ի թըպտա պիր ատէմ գազաէն պէօ-
յիւք պիր մըզտարտա գան գայ էտէր վէ եա իլ-
լէթ տօլայըսըլլա գանը Փէսատա տիւշար օ-
լարագ հայաթը պէօյիւք թէհլիքէյէ մարուզ
գալըրսա մէզքիւր խասթայա պիր տօսթու
տէրին մուհապպէթինտէն նաշի քէնտի հիւսն
ի ըրիգասըլլա տամարընը աշտըրըպ գանընտան
խասթանըն տամարը իշինէ մըզտար ը քեաֆի
գան ազըթտըրմայա բազի օլուր, վէ պու վէճհ-
լէ անը էօլիւմ թէհլիքէսինտէն աղատ էտէր:

Պու տա պիր «Ֆիտիյէ» տիր:
Իմտի պու միսալարտան կէօրիւյօրըզ քի
«Ֆիտիյէ» իշիւն պիր գուրպան լազըմ տըր: Պու

իսկ եա գան պէտէլինէ վէ եա տա պիւթիւն հա-
յաթ մուգապիւրինտէ էլտէ էտիւէպիւր: Իշթէ
Յիսուսունքի պու սօն նէվտէն իտի, Փազաթ ա-
լէմ շիւմիւլ վէ պի էմսալ պիր «Փիտիյէ» իտի:

Էսքի Ահտըն իքինճի քիթապը օլան «Ու-
րուճ» պաշտան պաշա «Փիտիյէ» հիքեայէսի իլէ
տօլու օլուպ անըն միւհթէվիյաթը պիզէ թալիմ
էտէր քի պէնի Իսրայէլին Մըսըր էսարէթինտէն
Փիտիյէսի, Ալլահտան իտի, վէ պիր Շախս վա-
սթասըլլա իճրա էտիւրի վէ գան վասըթասըլլա
օլտու. (Ուր. 12: 13, 23, 27, Ա. Պետ. 1: 18)
վէ գուվվէթլէ օլտու (Ուր. 13: 14. Րօմ. 8:
2):

Պալատա մէղքիւր այէթլէր վէ Րօմ. 14: 7
յէ նազարէն Մըսըր թապիւրի՝ տիւնեայը վէ Մը
սըր էսարէթի իսէ՝ կիւնահեարըն սաթըմը
պիր էսիր իտիյինի վազը հոսրէթտէ րէսմ էտէ-
րէք փէյլամպէրին ազըլլա օնլարըն ալէյհինէ
Ալլահ թարաֆընտան էօլիւմ իլանը սատըր օլ-
տուղունու սէօյլէյօր, «Կիւնահ էտէն ճան քէն-
տիսի էօլէճէք տիր», (Եզկ. 18: 4. Յովհ. 3:
19), իմտի պու տիւշկիւն վէ քեամիլէն ճիսմա-
նի օլան ինսան ճինսի իշիւն Ալլահ թարաֆըն-
տան վէրիլէն պէտէլ պիր Շախս եա Իպնուլլահ
վէ Իպնիւլինսան օլան Յիսուս Քրիստոս քէն-
տիսի օլուպ ճինսինին պիր վէքիլի հալինտէ
անլէրի կիւնահ վէ շէյթանըն զապթ ու էսարէ-
թինտէն գուրթարապիւմէք իշիւն մազնուն
քիւրսիւսիւ վէ մէվգիլինտէ տուրարագ միւս-
թահագ օլտուղլարը հէր պիր հիւքիւլ քէնտի
իւզէրինէ թէվճիհ էթտիրիպ անլէրտէն տօլայը
իճապ էտէն ճէզայըտա շէքմէյէ րազի օլտու թա
քի անըն գանը վասըթասըլլա Փիտիյէյէ նայիլ
օլանլար պիր տահա էսիր օլմասընլար վէ պիր
տահա սաթըլղա չըզարըլմասընլար, «Քէզալիք,
Քրիստոս չօք քիմսէլէրին կիւնահլարընը գալ-
տըրմագ իշիւն, պիր չէրրէ թագտիմ օլունմուշ
օլուպ, քէնտինէ միւնթագըր օլանլարա խէլաս
իշիւն իքինճի տէֆա գուհուր էտէճէք տիր»
(Իպր. 9: 28):

Պալտէ տէնիլտի քի «Փիտիյէ գուվվէթ-
լէ օլտու», Յիսուս Քրիստոս Փիտիյէ պէհասը-
նը թէէտիյէ էթտի, Ազիզ Րուհ իսէ Յիսուսուն
պու թախլիս ամալինի անա նայիլ օլան Փէրտին
զալպինտէ վէ թէճրիւպէյի զաթիյէսինտէ Փի-
լէ գօյտու: Պու գուվվէթ իսէ սալթ օնա մախ-
սուս իտի, «Չիւնքի Քրիստոս Յիսուստա օլան
հայաթ ըուհունուն գանունը պէնի կիւնահ վէ

էօլիւմ գանունունտան ազատ էյլէտի» (Րօմ. 8:
2. Ուր. 17: 30), վէ պէօյլէճէ Փիտիյէ էտի-
լէն զաթ պու էսարէթտէն գուրթուրտուղունու
պա թէճրիւպէ պիւմէսի Րուհ իւլ Գուստուն
քէնտինէ սէօյլէմէսիյլէ վազը օլուր: «Օլ ըուհ
քէնտիսի պիզիմ էվլատուլլահ օլտուղումուգա
ըուհումուղլա պէրապէր շէհատէթ էտէր»
(Րօմ. 8: 16):

Օլ հայտէ Քրիստոսուն գանը կիւնահեա-
րըն Փիտիյէսի տիր քի անը կիւնահընտան տօ-
լայը իւզէրինէ կէլէճէք հիւքմ վէ հիւքմիւն ի-
ճապ էթտիրտիյի ճէզասընտան գուրթարըր:
Լաքին Րուհ իւլ Գուստուն գուվվէթի իսէ միւ-
մինի եէվմի հայաթընտա կիւնահըն հիւքիւմէթ
վէ իւզէրինէ օլան տաիմի թէսալլիւթիւնտէն
ազատ էտէր: Պիր թագըմ քիմսէլէր կիւնահըն
իլթիրապընը հիսս էտէրէք Յիսուսըն գանը
վասըթասըլլա ալֆըլը տաիսի ալմաղա եազը-
նէն իլզամ էտիլտիքլէրի հալտէ ըուհանի հա-
յաթա աթըլմաղա պիւքիւլլիյէ ճէսարէթ էտէ-
մէտիքլէրինին սըրըր իլէրիտէ մէղքիւր հայա-
թը եաշայապիլէճէքլէրինէ ազըլլարը քէսմէ-
յօր: Չիւնքի օլ հայաթը քէնտի գուվվէթլէրինէ
իսթինատէն եաշայաճաղարըր գանընտա տըր-
լար: Պիր թագըմլարը տա թէօվպէ վէ ալֆըլղա
նաիլ օլուպ՝ ըուհանի հայաթա աթըլարագ պիր
միւտտէթ սօնրա հայաթլարընը ազսագ թօփալ
պիր եօլտա կիթմէսինին էսպապը պալատա
թագտիմ էտիլէն այէթտէ նէ՞ գուվվէթ մահ-
ֆուզ իտիյինի լայըլլա իտրաք էտիպ՝ օլ
գուվվէթէ իման էտէմէմէլէրինտէն նէլէթ էթ-
մէքտէ տիր: Կէրէք պիր կիւնահեարըն կէրէք
պիր միւմինին Յիսուսուն խէլաս էտէն գանընա
պիւթիւն գալպտէն նէ՞ գատար իման էթմէսի
էլզէմ իսէ Րուհ իւլ Գուստուն տաիսի քէնտիլէրի
եէվմի հայաթլարընտա փաք սազըլայը կիւնա-
հըն տաիմի թէսալլիւթիւնտէն վիզայէ էթմէյէ
միւքթէտիր իտիյինէ այնի տէրէճէ իման էթմէ-
սի վաճիպ օլտըլը ասլա ունուտուլմամալը
տըր: Միւմինին հայաթը ըուհանիյէսի պու սա-
յէտէ էմին տիր վէ էօմիւրտէ կիւնահա գարշը
զալէպէ պու սայէտէ իհրազ էտիլէպիւրի:

Աշիքեար աըր քի հալ ը հազըրտա իտարէ-
սի ալթընտա եաշատըղըմը ասըր ուլուհիյէթին
իւշիւնճիւ իւզնիւմիւ օլան Րուհ իւլ Գուստուն
միւտտէթի օլուպ՝ ուլուհիյէթ իտարէսի թա-
րաֆընտան կիւնահեար ճանլարա Յիսուս վա-
սըթասըլլա թէհիյէ էտիլմիշ օլան Փիտիյէյի

Թագաւորի Էտէրէք, անլէրի կիւնահ, սաւահ վէ քէնտի քէնտի Նիւքմ Էթարմէք պապընտա իլլամիյէթէ գըլաղուղլամագ մէմուրիյէթի քէն տինէ հէվալէ Էտիւմիլ տիր: Նասըլ քի Էֆէնտի-միլիին շակիրտլէրի տէ իքինճի իւզնիւմիւն Թահթ ը տէլալէթինտէ իտիլէր:

ՏՕԳ. Գ. ԹէֆեԱՆ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՍԷՆ ՏԷ ՄԻ ՊՐՈԻԹՕՍ

Զէղարըն տիւշմէնլէրի քէնտինի գաթլ էտէր իքէն կէօղլէրինի գալտըրըպ հիւճմ էտէնլէր ա-րասընտա սէվկիւլիւսի Պրութօսը տախի կէօր-տիւքտէ «ՍԷՆ տէ մի Պրութօս», տէյու նիտա էյլէտի:

Աճալըպ տըր քի Փրօթ. միւլէսսէսէլէրինէ պիլ խասսա Այնթապ գօլէճինէ հազարէթամիլ հիւճմէր եափանլար օ միւլէսսէսէլէրին գուճա-ղընտա փէրվէրտէ օյմուլ վէ հէր նէ իսէլէր օ-նա միննէթտար օլան գաթլար տըրլար: Կէչէն հաթթա Պայքարտա վէ Հայրեմիփտէ իքի պէնտ լէր տահա կէօրիւլտիւ, պիլի Թարսուս գօլէճի մէգուըն վէ խօճա լարընտան Պրն. Գր. Գա-լուստեան տօսթուճուղ, օլ պիլի Այնթապ մէ-գուըն Տօգթ. Լ. Տաղլեան հէմչէհրիմիլ, իքի-սի տէ զայէթ սէվկիւլիւ վէ պախի ի իֆթիլա-րըմըղ օլան կէնճլէր իքէն՝ հէր իքիսի տէ վա-լիտէ գօլէճլէրինէ տօղրու ուֆագ պիլ շիւք-րան, ճիւղի պիլ Թագաւոր օլսուն կէօսթէրմէ-տիքտէն մատա էօյլէ գէհրիլի խանչէրլէր սալ-տըրըյօրլար քի «ՍԷՆ տէ մի Պրութօս» տէմէք-տէն քէնտիմիլի ալամայօրըղ:

Գալուստեան տօսթում, օ սէրին վէ մա-գուլ տիւշիւնէն մուհարրիբիմիլ մանթըղ պիլ քէօչէյէ աթըպ պիլմէմ հանկը հիսսիյաթտան օ գատար սիւրիւլէնիյօր քի «Էվլէլէրի խաթա-լար թէքրար էտիլէճէք իսէ պրագըն պու միլ-լէթ ճէհալէթտէ զայպ օլսուն» նիտա էտիյօր: Նիչիճն, հաճկը խաթալար:

Զիւնքի պու գօլէճլէրտէ «Հայ օլմայան, ոչ Հայ վարժապետլէր, պատուելիլէր վէ գօլէճա-կանլար հաղըրլանտը» տէյօր, իլթէ պիւթիւն միլլէթի ճէհալէթտէ զարգ էտէճէք սէպէպ, պիլմէմ ճէհէնէմտէն տահ ա էյիլ մի: Քեաշքի Հայը վէ ոչ Հայը նասըլ թէֆրիք էտէճէյիմի-գէ տախի պիլգէ պիլ էօլշիւ վէ միյար վէրսէ ի-

տի. շիմտի տօսթումա թէքրար սուալլար է-տէրէք, զահմէթ վէրմէյէ լիլուլ կէօրմէք ի-տիւ: Լաքին ամէլի օյմագ իշիւն օրտան չըգան նուճունլէրի կէօղլէ էօնիւնէ գօյուպ սուալ էթմէյէ մէճպուր օլտում: Աթիտէքի գաթլարըն ոչ Հայ օլտուղունու լութֆէն Թարիֆ էտէր ի-սէ օ վագթ սէօղլէրի զայրի սահիւ տէմէքտէն կէրի տուրմաղա մէճպուր օլտըրմ:

Էվլէլէ վարժապետլէրտէն պաշլայալըմ: Պրն. Գր. Գալուստեան, Պրն. Վ. Քիւրքճեան, Փրօֆէսօրլար՝ Անանիկեան, Հայկազեան, Տաղ-լեան, Մանիսաճեան, Մաթօսեան, Պալըեօղ-եան, Մուրատեան, Պրն. Սէրլէմեան վէ Պրն. Տիքիճեան, պուլար խաթըրմա կէլէնլէր վէ պիլտէն մատասը սատէճէ Այնթապ գօլէճի մահ սուլը տըրլար:

Քահանայ վէ պատուելիլէրէ կէլինտիքտէ, Տէր Ներսէս Հայր Թալուգճեան, Տէր Վահան Հայր Կիւլտալեան, պատուելիլէր Ճընաղեան, Տէփօեան, Պէննէեան, Պետիկեան, Մ. Փափագ-եան, Պետրոսեան, Կ. Սթանպօլլեան, Ա. Զէճիլ-եան, Աշճեան, Խաղօեան, Բ. Լեւոնեան, Յա-րութիւնեան, Կէօրիկեան, Քէթէնճեան, Հա-տիտեան վէ զայրի:

Պրն. Գալուստեան Ճընաղեանտան մատա հիշ պիլ իսթիսնա գապուլ էթմէյօր, ճիւլէսի ոչ Հայ տըր տէյու իտտիա էտիյօր վէ թա ապըլ Հայ վարժապետլէր վէ պատուելիլէրի գարշը-մա տիլիպ տէ պանա անլատանա գատար սէօղ-լէրի մուամմա հալինտէ գալաճագ տըր: Տօգ-թօրլարը, Թիւճճարլարը վէ պաշգա գօլէճա-կանլարը պրագալըմ, անճագ հիշ տէյիլ պիլ-գաթ քէնտիսի վէ պէն քէնտիմ հիսապընա ոչ Հայ օլմատըղըմըղ իտտաա էթմէյէ վէ փրօթէս թօ էթմէյէ հազըմըղ վար տըր զանն էտէրիմ:

Էն զիյատէ թէաճիւպէ չայան նօգթա Գա-լուստեան պիլատէրիմ քէնտիսի օ միւլէսսէսէ-տէ եէթիւմիլ վէ օրտա խօճալըղ էթմիլ իքէն, պէօյլէ կիւզէլ տիւշիւնէն, իլլէյէն, եազան, պիլ Հայ գալմաղա մուվաֆֆագ օյմուլ իսէ, պու եօլու վէ մարիֆէթի պաշգա կէնճլէրիմիլ տէ պուլապիլիլ իտիյինի տիւշիւնէմէտիյի տիր: Շու թըլըսըմ եախօտ սըրըր նէտէն քէն-տիսինտէն վէ Պատ. Ճընաղեանտան պաշգա պիլ պուլան օլմամըլ տըր վէ «Էսքի պիլիմ պատ ուելի վէ վարժապետ գալըպընտան» չըգմըլ տըրլար:

Կէլէլիմ Տօգթ. Տաղլեան տօսթումա: Պու

Այնթապըն եկեթիշտիրտիյի էն թաթլը մահսուլ լարտան տըր: Թաշլտըղը իսմ պիլէ պախսի իֆթիխարըմըղ տըր: Պիրատէրի Փրօֆ. Տաղլեան Այնթապ գօլէճի մէզուենու օլտուզտան մատա «էնէլէրճէ օ միւլէսսէսէտէ սէվկիւլիւ պիր մուալլիմ օլմուշ, շիմտի տէ Գօնէքթիգըթ գօլէճ տէ ուլումը ը թապիիյէ Վրօֆէսօրը տըր: Եինէ տէ միւմաիլէյհին Հայրենիք, Մայիս 22 նուախէսինտէ եազտըղընը օգուտուղումտա պաշգա պիր շէյ տէյէմէտիմ: «Սէն տէ մի Պրութօս», նիտա էթտիմ: Պազընըղ նէ եազըյօր պու սէվկիւլիւ հէմշէհրիմիզ. «Գօլէճին քիւրրէ ի հաւասը մութլագա մուգիր, կրօնամուլ, մեղմիտ վէ ապագգայիմ տիր»: Նիշիւն, չիւնքի,

1. Մէքթէպ սապահլայըն տուա իլէ պաշլար իմիշ:

2. Հինգչարթի կիւնէրի եարըմ սաաթ տին պիր խըզմէթ օլուր իմիշ, պու մէնպուրի տէյիլ իմիշ, ամմա օրա կիթմէյէնէ էյի նազար իլէ սազմաղար իմիշ: Տահասը վար, պիր շայիրտ գօլուլումուշ, չիւնքի 1. տուատա կէօղիւնիւ գափամամըշ, 2. Հինգչարթի խըզմէթինէ կիթմէմիշ, 3. Ոսմալար իլէ ալագա էթմէմիշ, 4. Թէէլիֆլէրինտէ տինսիղլիյէ ախտ սէօղլէր եազար իմիշ: Պիւմէմ նասըլ իսէ ալթ թարաֆընա պէլլիսիզճէ ասըլ սէպէպի եազըյօր, յեղափոխական իմիշ:

Նէ՞ տէհէթլի հալ, պու նէ՞ աֆէթլէր, պէրէքէթ վէրսին պիգիմ գէմանլարըմըղտա պու աֆէթլէր շայիրտ գօլտուրմագ իտի, հօգսա... պիր թանէմիզ գուրթուլմագ իտիք: Լաքին էն աճայըպը պու պիղիմ սէվկիւլիւ Լեւոնըմըղ նաւըլ օլուպ սաղ սէլիմ գուրթուլպիւմիշ. վէ պէօյլէ թէմիզ ճինսին նէճիպ տույղուլարընը գուրպան վէրմէյէրէք Հայ գալապիւմիշ: Էվ վէթ քէնտիսի տէ պիր գազայա օղըմըշ վէ պիր սէնէ գօլէճտէն չըզարըմըշ, լաքին թապիի սէպէպինի օ վազթ ֆէզըլթիտէ օլան պիրատէրին տէն սօրմուշ օլմալը տըր: Պէօյլէ ընթացաւարտ լար եկեթիշտիրտիյի իշիւն գօլէճին եիւրէյի գալըպ գալըպ եաղ պաղլասին. աղլի, ախլաղի, ֆէննի, սիյրէթի հիշ մի պիր շէյ էօյրէթմէմիշ տէ իշի կիւճիւ կէօզ գափամաղա վէ Հինգչարթի խըզմէթինէ վէրմիշ: Նեղմիտ, կրօնամուլ, ապագգայնացած միլլէթ գուրթարմանըն նազարաթը տըր: Պուլլար օլմասա աչըղտա գալըլար իտի: Սէվիւնմէլի իզ քի Տօզթ. Լ. Տաղլեան ասըլ սէպէպլէրի տահա մուալայէն վէ աչըղ մէյ

տանա գօյօր: Պու ճիհէթտէ արգատաշընտան զիյատէ թէպրիքէ շայան տըր:

Պէնտինին պիւթիւն էսասը գօլէճտէ յեղափոխական հարաքէթլէրէ միւսաատէ օլուլմագ իտի, մէսէլէսի տիր: Յեղափոխական քիթապլար վէ թահրիրաթլար սէնսիւր օլուր իտի, սիւահ թալիմի, սիւահ իլէ ալա կիթմէք եասագ իտի: Իշթէ գօլէճին մուղիր, գէհրլի վէ ոշ Հայ օլտուղուլուն ասըլ սէպէպի: Տահա ֆէնասը վար, օնու տա պէն սէօյլէյէյիմ: Պիր տէֆա յեղափոխականլար իսեան էյլէտիյի իշիւն մէքթէպտէն 30 թանէսի պիրտէն գօլուլտու:

Իմտի մէսէլէ սատէ տիր, Համիտ գէմանըն տա վէ սօնրա թիւրքիտա պիր գօլէճին յեղափոխականլըգ եաթաղը օլմասը, պիր թագըմ իւշիւ 60 եաշընտա կէնճ վէ չօճուլարըն գօլէճտէ սիլահ թալիմի եափմասը, նիւմայիշլէր իճրա էթմէսի, «Ջանտը քարդեբիք» եա «Հնչալ հնչեցուր» պաղըրմալարը, գօլէճին մաքսէտինէ վէ միլլէթին մէնֆաաթընա մուվաֆըզ իտիսէ, Լեւոն տօսթում հագըլը տըր: Գօլէճ պիր պէօյիւք գուսուր էթմիշ տիր: Եինէ տէ ատալէթ իաթըր իշիւն տէմէք լաղըմ տէյիլ՝ մի իտի քի աղլի, ախլաղի, իլմի վէ ախէր ճիհէթլէրտէ օլտուլ պիր խըզմէթի օլտու, Պրն. Գալուստեան տօսթում կիպի հիշ տէյիլ կրթական, պիր խըզմէթ եափտը տէյու եարըմ աղըղ իլէ զիքըր էթմէլի իտի:

Գօլէճի պրագալըմ, յեղափոխական հարաքէթ վէ նիւմայիշլէր տօղըու տէյիլ մուղիրը տիր տէյու ինանանլար, օ վազթտա վէ թա շիմ տի տէ միլլէթին էքսէրիյէթի տիր զանն էտէրիմ: Եիւղտէ 90ը, 70ի, 30ը օլտուլ տէյու գապուլ էտէրսինիզ. իշթէ պիրիսի պէն քէնտիմ իմ: Իմտի սէվկիւլիւ Լեւոն, հէփ պէօյլէ մի հիւքմ օլունաճաղըղ: Պէօյլէ գանաաթը օլան նէ գատար միւհթէրէմ ազգայինլէր վար, Պատրիարքտան թութտըր ամէլէյէ գատար, նէ՞ տէն մութլագա սիզ տօղըուլընը վէ օնլար եանլըշ օլուլյօր: Սիզ պու եանըմամաղըղ ֆէթվասընը նէ՞րտէն ալտընըղ: Թարիխէ սուալ էտէլիմ, օ ճէվապ վէրսին, վէրմէզ գօմագ օլասըճա՝ օ թարիխ...:

Գեաշքի սիզ տօղըու օլա իտինիզ վէ օլ էպէտէն կէօղլէրինի գափամըշ օլան գաթլարա պիզտէ պէրապէր լանէթ օգուլա իտիք, վէ պու լանէթին պէօյիւք պիր հիսսէսի տէ պէնիմ իւգէրիմէ կէլէ իտի:

Թիւրքիայը, Համիտի, Հայլարըն մէվզի-
նի, գօլէճի, օնտա Ամէրիզալըլարըն հազգը վէ
տէյէճէյի օլտուղունու, թէճրիւպէյի, թարի-
իւ պրազընը: Հանկը՝ թալիմ ու թէրպիյէ միւ
էսէսէսի պունա միւսաատէ էտէր իտի վէ էթ-
սէ տօղրու օլուր իտի: Հանկը սէլահիյէթլէ սիզ
հաքիմ վէ Փարզըլ տիւշիւնէնէր մահքիւմ օ-
լույօր: Սօնրատան պու եասազլար խաֆիֆլէշ-
տի, տէյօրսընը վէ պունու եէնի կէլէն խօճա-
լարա համլ էտիյօրսընը: Սիյասի վազիյէթ
թէպտիլ օլտու վէ աղ չօզ կէօզ եոմտուլար,
տէմէք տահա տօղրու թէֆսիւր տէյի՞լ մի:

Սէվկիւլիւ Լեւոն, սիզին գանըշընըղա յե-
ղափոխականը աղգասէրլիք օլապիլիւր: Պու-
նա պիզ հիւրմէթ էտէրիզ, լաքին պիր գօլէճ ի-
տարէսի պաշգա տիւշիւնէպիլիւր, իմտի սիզ-
տէն տէ պէքլէրիզ քի սիզտէ օ դատար լայնա-
ւիտ օլա իտինիզ վէ աքսինի տիւշիւնէնէրէ հա-
գարէթ էթմէյէ իտինիզ: Հիշ տէյիլ քէնտինճէ
տօղրու կէօրտիւլիւ եօլտա պիւթիւն էօմրիւ-
նիւ միլլէթին կէնճլէրինին թալիմինէ վազֆ
էթմիշ վէ սօնուտա պիր արշըն մէզար պիլէ
քէնտինէ նասիպ օլմայարազ թէրք ի հայաթ
էթմիշ օլ պէօյիւք շէհիտին, օլ պէօյիւք բու-
հըն, Փրօֆ. Լեւոնեանըն, զիքրինէ պիր սիյահ
պօյա սիւրմէյէ իտինիզ: Պէօյիւք Պէզճեանը
սալթ յեղափոխական օլմատողը իշիւն հիւրմէթ
սիզիւք չուգուրընա աթմայա իտինիզ: Սիզին
կիւղէլ բուհուրդտան վէ գալպինիզտէն պու
նասըլ չըգապիլտի, անլամայօրըմ: Յ դատար
գուսուրը (էյէր գուսուր իսէ) աֆվ էտէճէք հիշ
մի պիր Փազիլէթլէրի եօզ իտի:

Եինէ մէզքիւր պէնտինիզտէ գօլէճ մէզուն-
լարընա «էսքի փանթօլօն» իսմինի վէրմիշսինիզ
պու իսթիլահընըղը չօզ աճը վէ իսթէքսիզլիք
իլէ սիզէ կէրի աթմազ իսթէրիմ: Սիզի
չախսէն նէ դատար սէվտիյիմի պիլիւրսինիզ:
լաքին սէնին վէ միւհէթէմ պիրատէրիյին,
պէն քէնտի քէնտիմին վէ եիւղլէրճէ ընթացա-
ւարտ արգատաչլարըմըն շէրէֆ վէ հայսիյէթի-
նի զիյատէ սէվէրիմ: Օնու կէրի ալընըզ, պիր
տէֆա տիւշիւնիւնիւք քի սիզին թահգիւր էթտիք
լէրինիզ իշինտէ էօյլէ ատէմլէր օլապիլիւր քի
օնլարըն թապանը սիզին հայրան օլտուղու-
նըզ քիմսէլէրին պաշընտան պուլուլթլարա գա-
տար եիւքսէք տիր, լաքին գըսսա պասարլար օ-
րա եէթիշմէզլէր:

ՏՕԳԹ. Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԱՄԷՐԻԳԱՏԱ ՐԷԻՍ ԻՆԹԻԽԱՊԸ

Ամէրիգատա եւրէշմիշ օլան Հայլարըն
իսթիմայէն նըսֆը սիթիզըն տըրլար: Հէր սի-
թիզընըն գէվճէսի վէ սիթիզըն օլտըղը վազթտա
սինն ի պիւլուղա էրմէմիշ օլան էվլատը պու
հիսապա տաիլի տիր: Էսէֆ օլընաճազ պիր խու
սուս տըր քի, սիթիզընըզ իմթիյազը օլան Րէյ
վէրմէք հազգընը Հայլարտան չօզլար գուլլան-
մայօրլար: Նոյեմբերտէ վուգու պուլաճազ օ-
լան միլլի (նէշընըլ) ինթիսապտա անլէրին էք-
սէր գըսմընը Րէյ վէրմէյէ թէշվիզ էթմէք վէ
ինթիսապ գաիտէ վէ ատէթլէրինէ եազիւնէն
աշինա օլմայանլարը օլ պապտէ խապէրտար
զըլմազ էմէլիլէ, չու աթիտէքի սալթըրլարր
Բահնիւմանըն գարիյունընա թագտիմ էտէրիմ:

Էվվէլա չուրասընը պէյան էտէյիմ քի, Ա-
մէրիգալըլար, ալէլիսուսուս անլէրին սիյասի-
յուն վէ վաթանիէրվէր (փալիթիշըն վէ փէյթ-
րիաթիֆ) սընֆը՝ պու մէմլէքէթտէ եաշայան
հէր էճնէպինին սիթիզըն օլմաընը արգու էթ-
մէսի շէօյլէ տուրսուն, ինթիսապ վազթընտա
րէյ վէրմէսինի տահա չօզ զիյատէ իսթէր: Սի-
թիզըն օլուպ տա ինթիսապ իշինէ գարըշմայան
սիթիզըն՝ ասքէր օլուպ տա ասքէրլիք էթմէյէն
ասքէրէ պէնդէր:

Ճիւմհուրիյէթ Րէիսի ինթիսապը՝ 48
սթէյթ իլէ պիր գաշ քէրիթօրի էհալիսինին
ֆէրըլէրինի էն զիյատէ մէշղուլ գըլան պիր վա-
զրա տիր: Գասապա (քաուն), շէհր վէ սթէյթ
(էյալէթ) ինթիսապլարը քէնտիլէրճէ մուհիմ
իսէ տէ, պիթթապի միլլի Րէիս, սէնէթըրլար
վէ գանկրէսմէնլէր (այան վէ մէպուսան մէճ-
լիսլէրի ազալարը) ինթիսապը քէնտիլէրճէ էն
մուհիմ պիր վազիֆէ վէ մուազզէզ հէմ մու-
գէտտէս պիր իմթիյազ տըր:

Իշպու միլլի ինթիսապ շէօյլէճէ իզահ է-
տիլէպիլիւր, եանի, Րիֆըալիզըն վէ Տէմօգրաթ
տէնիլէն Փըրգալարըն ազալարը (հաքէզա Փրօ-
հիպիշընիսթլէր վէ Սօշէլիսթլէր) ինթիսապ սէ
նէսինին Վալրիլիստէ խասսէթէն թային օլըն-
մըշ օլան Րէյ մահալլէրինէ կիտիպ, քէնտի Փըր
գալարընա ալիտ օլան պիր քիմսէնին իսմինի
գուրա քեաղըտընա եազարլար, վէ օլ սէնէնին
Նոյեմբերինտէ Րէյլէրինի անա վէրէճէքլէրինի
պիլտիրիլէր: Պունա Նէշընէլ Փրայմէրիզ իս-
մի վէրիլիւր: Պունուլա պէրապէր օլ սէնէնին
եաղընտա ազտ էտիլէճէք օլան քէնտի ֆըրգա-

լարընըն միլիոն ճէմիյէթինէ (նէշընէլ գընվէն-շըն) ֆիւլան ֆիւլան քիմսէլէրին մուրախխաս (տէլիկէյթ) կէօնտէրիլմէլէրինի ոլ գուրատա իշարէթ էտէրլէր: Գուրա քեաղըտընտա (պէ-լըթ) ոլ իսմէլէր պասըլմըշ ոլուպ, անլէրտէն շու գատարընա հէր քէսին բէյ վէրմէսի թալէպ օ-լընըր: Փըրգանըն իտարէ մէճլիսի թարաֆըն-տան սէչիլմիշ ոլան ոլ իսմէլէրին ատէտի՝ հէր սթէյթին սէնէթըր վէ Գանկրէսմէնլէրինին ա-տէտինէ մէրպուլթ տըր: Պէօյիւք, քիւչիւք, հէր պիր սթէյթ Ուօշինկթընա իլլա իքի սէնէթըր կէօնտէրի: Վէ հէր 215,000 նուֆուսընա պէ-տէլ պիր տանէ տէ Գանկրէսմէն կէօնտէրի: Շու հալտէ նուֆուսընա էն քիւչիւք սթէյթ Նէվատա ոլուպ, անըն սալթ պիր Գանկրէսմէնի վար: Մէսէչուսէյինքի 16 տըր: Պու տէմէք տիր քի Ուօշինկթընտա Նէվատանըն 3 ներկայացուցի-չի վար, (սէնէթըր վէ գանկրէսմէն), Մէսէ-չուսէյին 18: Տիկէր սթէյթլէր տէ պուշլարա միւմասիլ: Իմտի Ռիփըլիգըն Փըրգասընըն գարտէսինէ կէօրէ՝ ըէիս ինթիխապը գընվէն-շընընա հէր սթէյթ՝ Ուօշինկթընտա ոլան ներ-կայացուցիչլէրինին քամմ իֆի միսլիմի մու-րախխաս (տէլիկէյթ) կէօնտէրմէյէ հազըր վար տըր: Գընվէնշընտա պու մուրախխասլարտան հէր պիրինին պիր ըէյի վար:

Տէմօգրաթլարա կէլինտիքտէ, անլէր քէն-տի գընվէնշընլարընա Ռիփըլիգընլարըն մու-րախխասլարընըն իքի միսլինի կէօնտէրիլէր, շու Փարզ իլէ քի անլէրտէն հէր պիրինին ըէյի հարըմ ըէյ ատտ ոլունուր: Պու մուրախխասլար գընվէնշընա եէթիլմէլտէն քէնտիլէրի կէօն-տէրէնլէրին քիմի ըէիս ինթիխապ էթմէք իսթէ-տիլէրինի պիտիլէրինտէն, Գընվէնշընտա ա-նա կէօրէ հարաքէթ էտէրլէր: Ռիփըլիգըն-լարըն ուսուլընա պու մուրախխասլարըն էֆ-սէրիյէթ ի արասը (նըսֆտան պիր զիյատէ) քի-մէ վէրիլէր իսէ, անըն նամգէտ իտիյի իլան օ-լունուր: Տէմօգրաթլար իսէ ըէյլէրին իւշ րուպը պիր քիմսէյէ վէրիլմէտիքճէ, ոլ քիմսէ նամգէտ ատտ ոլունմազ: Ռիփըլիգընլարտա նամգէտիք (էնտիտէսի) փէչինտէ ոլան էն գուվվէթլի քիմսէ Հըրպըրթ Հուվըր, Տէմօգ-րաթլարտա իսէ էն մարուֆ գաթ, Նիւ Եօրզ սթէյթին վալիսի Ալֆրէտ Սմիթս տիր: Ամէրի-գանըն գանուսն ը էսասիսինէ, Մր. Սմիթսին Գաթօլիլիյի անըն նամգէտ ինթիխապ էտիլ-մէսինէ էնկէլ տէյիլ իսէ տէ, անըն հէվէսինին

գուվվէտէն ֆիլիլէ կէլմէսինէ մանի օլմասը միւհթէմէլ ոլան էն պէօյիւք էնկէլ անըն ուէթ (միւսքիրաթ թանրաֆիլիլի) օլմասը տըր: Ճէ-նուպի սթէյթլէր քիւլլէն Տէմօգրաթ օլմալա-րըլա պէրապէր տըլայ (միւսքիրաթա մուխա-լիֆ) տալի իտիլէրինտէն, քէնտի գընվէնշըն-լարընտա Սմիթսին նամգէտ ինթիխապընըն մէ նինէ չալըշաճազլար կէօրիւնիւյօր: (Վէ լա-քին պու կիւն իլէ գընվէնշըն կիւնիւնէտէք փօ-լիթիլգա չարիւնըն տէվէրանը պէլէի պաշգա-լաշըր:) Էյէր տըլայ ճէնուպի սթէյթլէր՝ Սմիթ-սին նամգէտլիլինի մէն էտէմէլլէրսէ, եա Ռի-փըլիգընլարա պիրլէմէլլէրի, եա տա ալըր տըլայ պիր գանտիտա ինթիխապ էթմէլլէրի իհ-թիմալ տըր:

Պու իքի պէօյիւք փօլիթիլգի Փըրգալարըն (հէլէ տիկէր քիւչիւք Փըրգալար վէ անլէրին ին թիխապ էտէմէլլէրի նամգէտլէր շէօյլէ տուր-սուն) նամգէտլէրի վէ անլէրին տօսթլարը՝ շիմ տէն Նոյեմբերին իլքինէ գատար եէրի կէօյէ գա-րըշարըրպ, վօթըրլարը (ըէյ սահիպլէրինի) քէնտի թարաֆլարընա ճէպ էթմէյէ չալըշա-ճազլար: Նոյեմբերտէ վօթըրլար տօղրուտան նամգէտլէրէ տէյիլ, իլլա նամգէտլէրէ վօթ (ըէյ) վէրէճէք ոլան իլէֆթըրլարա ըէյլէրինի վէրէճէք տիրլէր: Պու իլէֆթըրլար՝ հէր սթէյթ տէն շու գատար պին քիւչի պաշընա պիր ֆէրտ օլմազ իւզրէ, Փըրգա միւտիլլէրի թարաֆըն-տան ինթիխապ օլունմուշ ոլուպ, ինթիխապտան սօնրա պիրլիյէ կէլիլլէր վէ Էլէֆթըլ գալէն նամ պիր հէյէթ թէշըլլ էտէրլէր: Փարզ էտէ-լիմ քի, ինթիխապ կիւնիւնտէ Մէսէչուսէյ վօ-թըրլարընըն էքսէրիյէթի Ռիփըլիգըն նամգէ-տէ ըէյլէրինի վէրմիլլէր իսէ, իլէֆթըլ գալէն տէ Տէմօգրաթիլ իլէֆթըրլար քէնտի ըէյլէրի-նի զայ էտէրլէր: Վէ տիկէր սթէյթլէր պունա միւմասիլ: Նէթիճէսի շու օլուր քի, իշ պու իլէֆթըլ գալէնտէ հանկի Փըրգանըն նամգէ-տի էքսէրիյէթ ի արայը գազանմըշ իսէ, ոլ քիմ սէնին ըէիս ինթիխապ օլունմուշ իտիյի անլէր թարաֆընտան ըէսմէն իլան էտիլլէր:

Պու ըէսմի իլան ինթիխապ կիւնիւնտէն պիր գաշ հաֆթա սօնրա վուզու պուլմասը իհ-թիմալ տըր: Հալ պու քի ինթիխապ կիճէսի քիմին ըէիս օլաճաղընը հէր քէս պիլլի:

Շու իքի, իւշ խուսուսը տա իլավէ էտէյիմ. Ամէրիգանըն գանուսն ը էսասիսինէ կէօրէ, պիր քիմսէ ըիյասէթէ նամգէտ ինթիխապ էտիլլէր:

մէք իջիւն Ամէրիգատա տօլմուշ, սիննի 35է պալիզ օլմուշ վէ Ամէրիգատա ագալի 14 սէնէ հաշամըշ օլմալը: Պու սօն խուսուսը պալըլար շէօյլէ թէֆսիր էտիօրլար, հանի, Ամէրիգատա տօլմուշ օլան պիր քիմսէ՝ չօճուզլըլընտա վալիտէյնիլէ հա ախէր պիր սուրէթտէ պիր էճնէպի տիյարա հիճրէթ էտիպ, մուախարէն ալ տէթինտէ, նաւգէտլիյիմտէն տէր ագալ էվվէլ 14 սէնէ միւքէմատիյէն Ամէրիգատա հաշամըշ օլմալը: Մր. Հուվըրա գարշը օլանլար անըն նամգէտիյի էօնիւնէ պէօյլէսի պիր էնկէլ չըգարըլօրլար: Անլէր տէյօրլար քի, Հուվըր չօճուզլըլընտա վալիտէյնիլէ ինկիլթէրրայա կէօջիւպ, էօմրիւնիւն իլը գըսմընը օրատա մէք թէպտէ կէշիրտի: Սօնրա Զինտէ միւհէնտիսլիք լէ մէշղուլ օլտը, սօնրա տա ճիհան մուհարէպէսի վազթընտա Պէլճիգատա Մէքիւլաթ Գօմանտարլըլընտա պուլունտը Պինաէն ալէյհ հիշ պիր վաղթ 14 սէնէ միւթէմատիէն Ամէրիգատա հաշամտը: Գէնվէնշընտա պուլունտ ճէվապը շու օլանագ տըր քի, գանուլն ը էսասինին մագսէտի նամգէտին Ամէրիգատա 14 սէնէ միւքէմատիյէն հաշամըշ օլմասը տէյիլ, իլլաւաշամըշ իտիյի Փարզլը միւտտէթլէրին եօօֆիւնիւ 14 սէնէ օլմասը տըր:

ՀԱՅԿ ԱՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Ուէսթ Թիգպէրի, Մէս.

ՄԻԻԹԵՆԵՎԿԻ

ՏՕԳԹՕՐ ՆԱԳԳԱՇԵԱՆԱ ՃԷՎԱՊԸՄ

Հիւրմէթլու Տօգթօր,

Բահնիւմանն Մայիս 12, 1928 նիւսիէսինտէ «Եփրեմ Ճըրնաղեանա» խիթապէն հաղմըշ օլտըլընըզ հիճվ վէ հագարէթ իլէ տօլու պէնտինիլի օգուտում, օ զազապընըզ հալընըզ ճէննէթ-ճէհէննէմ միւսալը իջիւն տէյիլ իտի. զիրա չօզ տէֆա սիզ օնտան զիյատէ շէտիտ քէլիմէլէր վէ միւսալար իսթիմալ էտէրսինիլ: Քեաշքի պիւթիւն մէհարէթինիլի շախսըմը թահգիլը վէ թէհտիտէ հասը էտէճէյիլիլի տահա զիյատէ մուգնի պուլըհանլար իլէ Փրօթէսթանթ պիր գօլէճինին միլլէթիմիլի տահա Փարիտէլի օլաճաղընը իսպաթ էտէ իտինիլ:

Պէնիմ իջիւն Քրիսթիանլըզ հայաթըմտան գըլմէթլի տիր, այնի վազըթտա ինանըրմ քի

Քրիսթիանլըզն էն գըլմէթլի մէյվէսի միլլէթ փէրվէրլիք տիր: Էլիմիլտէ պուլունան Քրիթապ ը Մուգատտէստէ էօյլէ կէօրիւլօրում: Փրօթէսթանթլըզ Քրիսթիանլըզն խարիճի պիր գապը հա էլպիսէսի հալինտէ սէվէրիմ վէ շիմտիլիք էն միւնասիպ էլպիսէ պիւլտիյիմ իջիւն անը իսթիմալ էտիօրում, էյէր պիր կիւն օնտան միւնասիպին պուլուր իսէմ սիզին թավսիյէնիլի պէլէմէյէրէք տէյիլէպիլիլիմ: էյէր պիր վալիլ Քրիսթիանլըզ տէյիլ, իլլա Փրօթէսթանթլըզ վաղ վէ նէշը էտիօր իսէ Քրիստոսա գարշը խըյանէթ էթմէքտէ տիր, զիրա Քրիստոսըն էմրի «Ինճիլի վաղ էտինիլ» տիր, տէյիլ քի «Փրօթէսթանթլըզ»:

Հալէպտէ պուլունան պիշարէ մուհանթիւլէրի, աճլարը, չըպլազլարը պանա զիքը էթմէյիլ՝ գօլէճ աշանագ օլան տօսթլարմըզա զիքը էտինիլ, հալա քէմփիլէրտէ վէ սօգազլարտա օ սէֆիլ միլլէթտաշլարմըզ տուրուր իքէն՝ նէ՞ հիսսիյաթ վէ նէ՞ զամիր իլէ քէնտի փարալարընը գօլէճէ սարֆ էտէճէլէր. օլ իսթիհզաքեարանէ «հաշայընը՞զ» անլէրէ վէ սիզէ հաղըշըր, վէ Արապ ագըլը օլանլար մէյտանտա տըր: Լաքին մատէմ քի եթիմ վէ մուհանթիւլէթտաշլարմըզ պիր թարաֆտա պրազարագ՝ պիր գօլէճ աշմագ իսթէյօրսընըզ, քի աշնըն մէսարիֆինին անճագ տէօրթտէ պիրինի Ամէրիգան Պօրտ վէրէճէք իմիշ (սօն շէհատէթիւնիլի կէօրէ օ տա էրմէնի փարասը իմիշ) վէ պազիսինի Փրօթէսթանթլար թէտարիք էտէճէլէր, էօյլէ իսէ պէնտինիլին իտիլասը պու տըր քի էյէր հալընըզ Փրօթէսթանթլար մէսարիֆին տէօրթտէ իւշիւնիլ թէտարիք էտէպիլիլիլար իսէ պիլա շիւպէ տէօրթտէ պիրինի տէ Լուսաուրչաղանլար թէտարիք էտէպիլիլիլէր: Պունտա նէ մալիյէ միւթէլասսսընը վէ նէ տէ իսթիհզա միւթէլասսսընը օլմագ լաղըմ տըր:

Պունտան էվվէլ պաղը շէհրլէրիմիլտէ միւթթէհիտէն մէքթէպլէր աշըլմատը՞ մը. օ ճէ մատլար սիզտէն էքսիք Քրիսթիան վէ էքսիք Փրօթէսթա՞նթ մը իտիլէր, շիմտի Փիքըլէր տահա զիյատէ հաղըր տէյիլ մի:

Փրօթէսթանթ մէքթէպի օլուր իսէ էվվէլէքի կիպի միւթէտասսըզ քիմսէլէր մէյտանա կէլիլ, տէտիյիմ իջիւն պէնի փարալաւագ իսթէյօրսընըզ վէ միւսալար իսթէյօրսընըզ, այնի սէօլլէրի պէնտէն էվվէլ Վեր. Գրիգորեան սէօյլէմիշ տիր. իսթէր իսէն էվվէլա օ զաթտան մի-

նալար թալեպ էյլէ վէ էյէր իբթիֆա էթմէզ ի-
սէն սօնրա պէն պիրէր պիրէր զիր իթմէյէ հա-
զըր իմ: Պազ միւհթէրէմ տօսթուսուզ նէ՞ եա-
զըյօր (Րահնիւմա Նոյեմ. 12, 1927, սահ. 515)
մէքթէպլէրիմիզ այրը օլտըղընտան «Պուռնին
նէթիճէսինտէ շայիրտլէրտէ յարանուանական
թէասիւպ պէսլէնիյօր վէ եա տա անլէրին գալ-
պինտէ հէր իբի քիլիսէյէ տօղըու պիր նախա-
պաշարուս մէյտանա կէլիյօր... պու շէյ չօ-
նուզլարըն միւսթագպէլ հայաթընտա տախի
պէօյլէք թէհսիր իշլէտիյօր:» Պիր թարաֆ-
տան Փրօթէսթանթլար հալինտէ բարեգործա-
կան վէ հայրենակցական միութիւնլէրէ իշթի-
րաք էտիպ պիրիքտէ իշլէմէք իշիւն ճէմաաթ-
լարըմըլ թէշլիք էտիյօրսընըզ (Րահնիւմա
Յուլ. 17, 1926, սահիֆէ 449) «Հայ Աւետարա-
նականլար միւսթագպէլտէ միւթթէհիտ վէ բա-
րեկարգեալ Հայաստանեայց պիր քիլիսէյի
կէօզ էօնիւնէ ալարագ թէսվիւնէ սայ էթմէլի:»
տէյու իտտիա էտիյօրսընըզ վէ (Րահնիւմա Նո-
յեմբեր 12, 1927: սահիֆէ 515) «Պիւթիւն իրմէ-
նի մէքթէպլէրինի պիր փլան վէ պիր իտարէ ալ
թընա ալմագ էն իսայրը տըր» տէյու իլան է-
տիյօրսընըզ, տիկէր թարաֆտան Հալէպտէ
միւթթէհիտէն պիր մէքթէպ աշըմասը պիւ-
թիւն միլլէթիմիզ տահա իսայրը տըր» տէյու
պէյան ը էֆքեար էտէն պիր կէնճէ գարշը պու-
գատար շիտտէթ իլէ էսիպ պաղըրըյօրսընըզ:
Տօգթօր էֆէնտիմիզ իշթէ զիբը էյլէտիյինիզ
մասքէ տէյու ասլ պուռնա տէրլէր:

Պէն «տէրէպէյիլիք» քէլիմէսինի գօլէճ ի-
շիւն գուլլանմամը իտիմ, Վեր. Գրիգորեան
եանլըլ անլայօր, լութֆէն տիգգաթլը օգուլը-
նըզ, Հալէպտէ շիմտիքի իտարէ ուսուլը իշիւն
գուլլանմամը իտիմ, շիւնքի ֆարգլը իտարէ ալ-
թընտա տըրլար: «Պօրտ» քէլիմէսինին մանա-
սընը անլայաճագ գատար ինկիլզճէ պիլիյօ-
րում, լաքին էյէր պիր գօլէճին սէրմայէսի
Պօրտ շիրքէթինին սանտըղընտա օլուր իսէ,
րէիսի Պօրտ շիրքէթինին պիր միսիօնէրի օլուր
իսէ, իտարէ մէճլիսինտէ տէօրթ թանէ միսիօ-
նէր պուլուսուր իսէ վէ օ մէճլիս Փրօթէսթանթ
Միութիւնը թարաֆընտան ինթիլապ օլուսուր
իսէ պէն պու գօլէճէ միսիօնարական վէ Բողո-
քական գօլէճի իսմինի վէրիյօրում, սիզ նէ՞
իսմ վէրէպիլիյօրսընըզ:

Եագըրյօրսընըզ քի Պօրտ շիրքէթի եանընտա

էրմէնի փարասը վար: օնտան իսթիֆատէ էթ-
մէք իշիւն միսիօնէրլէր իլէ պիրիքտէ Փրօթէս-
թանթ գօլէճի աշմաղա մէճպուրսընըզ, եօզ իսէ
օ փարալարըն պաշգա եէրէ ագմա թէհլիքէսի
վար: Նէ՞ իշիւն օ տօսթլարըմըզ էրմէնի փա-
րասընը էրմէնիյէ վէրմէք իսթէմէյօրլար,
լութֆէն պիր իգահաթ վէրմէք իսթէ՞րմիսի-
նիզ:

Միլլի մէքթէպլէր աշմանըն չարէսինի պու-
լան Պատ. Ճըրնագեան տէյիլ Վեր. Գրիգորե-
ան տըր, չու հալտէ իհսան էթմէք իսթէտի-
յինիզ օ շէրէֆի անա վէրինիզ: Րահնիւմանըն
Նոյեմբեր 12, 1927, սահիֆէ 515տէ միւսաթի-
լէյս միւթթէհիտէն մէքթէպլէր աշմագ իշիւն
եագար իքէն տէյօր:

«...Ատէմլէրիմիզ տէ վար, փարանըն եօ-
լու տա վար, մարիֆէթ պուռնլարը իշէ գօշմագ
տըր:» Այնի սէօզլէրի Վեր. Գրիգորեան սէօյ-
լէր իսէ իհսամ օլուր, վէ իսալիս Փրօթէսթանթ
գալըր, լաքին Պատ. Ճըրնագեան զիբը էտէր ի-
սէ իսթա օլուր. սախթէքեար վէ ինսանիյէ-
թին էն թէհլիքէլի թագըմընա աիտ օլուր: Մի-
սիօնէր գօլէճլէրինտէ օգուլուպտա միլլէթ-
փէրվէրլիք րուհուռնա մալիք օլան գէվաթ օ միլ
լէթփէրվէրլիյի միսիօնէրլէրտէն ալմատըլար,
նասըլ քի թիւրք մէքթէպլէրինտէ վէ էվրօփա-
վէ Ամէրիգատա օգուլուպ խըտմէթ էտէն գէ-
վաթ արասընտա տախի էն ալա միլլէթփէրվէր
էրմէնիլէր գուհուր էթմիշ տիր. անլէրին միլ-
լէթփէրվէրլիքլէրինն մէնալար՝ էրմէնի քիլի-
սէսի, էրմէնի քիթապէթի վէ էրմէնի կուսակ-
ցական վէ Բարեգործական թէշքիլաթլարը
տըր:

Միսիօնէրլէր քէնտի նօգթա ի նագարլարըն
տան պէլքի էն էյիսինի եափտըլար. անլէրին
մէքթէպլէրինտէն իսթիֆատէ էտէնլէրտէն պի-
րի տէ պէն իմ, քէնտիլէրտէ պէնտէն իսթի-
ֆատէ էյլէտիլէր, պիլզ պիրի պիրիմիզի մէմ-
նուն էթմիշիզ. օ սիզէ աիտ պիր մէսէլէ տէ-
յիլ տիր:

Պու կիւն պիլզ էրմէնիլէր վաթանըմըտան
գօվուլումըզ ըզ վէ էյէր էվվէլքի կիպի հէր ճի-
հէթլէ այրը իշլէյէճէք օլուր իսէ՞ չափուզ
գէվալ պուլուրըզ. պիրիքտէ եափապիլէճէյի-
միզ էն մուհիմ իշլէրտէն պիրի մէքթէպ տիր
վէ հիշ տէյիլ պաղը մահալլէրտէ պուռնը եափա-
պիլիքիզ, օլ մահալլէրտէն պիրի Հալէպ տիր:

Պէօյլէ սէօյլէտիյիմ իշիւն տէր հալ գալ-

փաղըմը ալմաղա գալգըմայընը. պէլքի պէնիմ կիպի պաշգա խախն փրօթէսթանթ կէնձլէր հփէյի վար տըր. պէլքի պիղիմ տէ սէնթլէրիմիդ պիր արայա կէլէրէք տալէր եափարլար վէ պիդ տէ կիթտիքճէ պէօյիւր պիր կիւն սիզին կիպի քեամիլ ատէմլէր օլուրըլ:

Խայր օլա Տօգթօր, Թիւրքիստաքի եիւզպաշըլըլընը մը խաթրընըղա կէլտի քի «սիւլքիւթ» էմրի վէրիյօրսընըլ. աճընըրմ քի չիմտի Ամէրիգատա պուլունույօրսընըլ պէս պիր թապիպ հալինտէ, վէ ձըրնաղեան սիզին նէֆէրինիդ տէյիլ, իլլա բէիս ի բուհանիլէրինիդտէն պիրի տիր: Կէչմիշտէ միլլէթիմիզին պէնիմ կիպի ճահիլ էֆրատըր էմրինիդ մուճիպ սիւքիւթ տուրտը վէ սիզին կիպի պէօյիւքլէրիմիզին կէօր տիւյիւ իշ մէյտանտա տըր (սիյասի տաիրէտէ տէմէք իսթէրիմ): Անա քիլիսէմիզտէ պիր ազ իսլահաթ եափ մազ լաղըմ իքէն զաթէն զաիֆ զալմըլ օլան քիլիսէտէն պիր փրօթէթանթ միլլէթի, պիր տէ Գաթօլիք միլլէթի մէյտանա կէթիւրիմիշ տիր, քի՞մ մէսուլ տըր անը պիլմէմ, լաքին պու ալըլըլը մէյտանա կէթիւրէնլէր իչիւն վէ պու կիւն ալի բուհտա օլանլար իչիւն աճընըրմ: Պէն փրօթէսթանթլըլ իչինտէ տօղուպ պէօյիւմիւլ օլտըղըմ իչիւն չիմտի պանա սէվկիւլիւ վէ հիսսիյաթըմ ա մուվաֆըլ տըր. պէնիզօր իլէ տըշարը աթսալար չըգամամ. լաքին պու ալըրըլք օլմամըլ օլտա իտի ալի մուհապպէթ իլէ անա քիլիսէմի սէվէճէք իտիմ:

Իմտի բիճամ եա թէքլիֆիմ վէ նիտամ պու տըր. չիմտիլիք քիլիսէլէրիմիզի ալըր սաղլալըմ վէ խանէլէրիմիզտէ վէ քիլիսէլէրիմիզտէ չօճուզլարըմըղա իսթէտիյիմիզ կիպի տիր թալիմ վէրէլիմ, լաքին միւմքին օլան մահալլէրտէ մէքթէպլէրիմիզի պիրիլքտէ եափալմ. նասըլ խայրիսահ չիրքէթլէրիմիզի զաթէն պիրլիքտէ իտարէ էտիյօրուլ: Արզ էտէպիլտըմ մի էֆէնտիմ. սուալլարընըլ վար իսէ ճէվապ վէրմէյէ հաղըր իմ:

Սէվկիւլիւ Տօգթօր՝ էյէր չաղանըլ կէրչէք օլուրտա պիր կիւն տօսթ վէ թապիպ հալինտէ պէնտէնիզէ զիյարէթէ հիմմէթ պուլուրըլ իսէնիզ, աճիզլէրի տախի զաթ ը ալիլէրի իլէ պիր պիրատէր վէ պատուելի հալինտէ տահա կէնիչճէ գօնուլմազլէ միւլէրէֆ օլուրըմ. վէ

հէր հանկըմըլ իչիւն լաղըմ օլուր իսէ պուրատա միւլթէխասսըս թապիպլէր վար տըր:

ԵՓՐԵՄ ԶԸՐՆԱԶԵԱՆ

Թրօյ, Ն. Ե.

ԲԱՀՆԻԻՄԱ

Պու ճէվապնամէտէ (վէ պու հաֆթա զարֆընտա ալի մէալտա Պայֆարտա նէշը էթտիյի ճէվապնամէտէ) Պատ. ձըրնաղեանն նաղարը տիզգաթընը աթիտէքի նօղթալարա տալէթէթմէք իսթէր իզ: էվվէլա, Պատ. ձըրնաղեանն իլք մէգալէսինտէքի չու իպարէ, եանի, «Պէն փրօթէսթան վաղը մաղամընտա պիր պու չուգ միլիօն Լուսաուորչական պիրատէր վէ հէմ չիրէլէրլէ ճահիլ զալպ ճէհէնէմէ կիթմէյի օն պին փրօթէսթանթլար իլէ պէրապէր թալիմ ու թէրպիյէ ալըպ ճէհէնէթէ կիթմէյէ թէրճիհ էտէր իմ» իպարէսի քէնտինին չու նէշը էթտիյի մէգալէլէրին էասսընը թէշքիլ էտէր. քի աշըն աշըլ Թիւրքճէսի չու տըր քի, փրօթէսթանթլարըն մէքթէպլէրի վէ միւլէրլէրի ազգալին հայաթա մուղայիլ վէ մուզիւր օլտուղունտան հէր զիյանա բազի օլուպ անլէրտէն սաղընմազ հէր պիր էրմէնինին վազիֆէսի տիր. վէ Տօգ. Նազգաշեան պու մէվղուլ հազգ իւզրէ մուալսէզէ էթմիշ տիր: Լաքին ճէվապնամէլէրինտէ միւմալիլէյս պու մէվղուլը պահսը տէյիլիպ, ճիւմլէ էրմէնի մէքթէպլէրինին պիրլէշտիրիմէսի մէսէլէսինի մէյտանա կէթիւրիյօր: Պու իքի մէվղուլար արասընտա հիչ պիր միւնասէպէթ եօգ տըր: Սանիէն, Պատ. ձըրնաղեան քէգալիք փրօթէսթանթլարըն վէ Գաթօլիքլէրին մայր եկեղեցիտէն ալըլմըլ օլմասընը թաղպիհ էտէրէք փրօթէսթանթլըլըն պիր էլ պիսէ օլտըղընը վէ քէնտիսի չիմտի փրօթէսթանթ իսէ տէ, միւնասէպէթ կէօրիւրսէ պու էլպիսէյի չըգալըպ պաշգա պիր էլպիսէ կիյմէյէ հաղըր օլտըղընը պէյան էթտիքտէն մատա, տիկէր ճէվապնամէսինտէ Հայ Աւետարանական քիլիսէնին Հայ Առաքելական քիլիսէնինքինտէ ֆարզըլ բուհանի վէ բարոյական պիր կոչումը օլմատըղընը իտտիւ էտիյօր: Պատ. ձըրնաղեան պու իտտիասըլլա Աւետարանական քիլիսէլէրին ճիհան թարիխինտէ վէ Հայ Աւետարանական քիլիսէլէրին միլլէթիմիզին թարիխինտէ կէօրմիւլ օլտըղը մուհիմ իւրտմէթլէր հազընտա ճէհալէթինի կէօթէրիյօր:

Վէ լաքին Պատ. ձըրնաղեաննն պու պէնտ-
լէրինտէ վէ ճէվապնամէլէրինտէ պիզճէ էն զի-
յատէ նախօշ վէ չիրքին օլան ճիհէթ, արամըզ-
տա Լուսաւորչական Բողոքական մէսէլէլէրի-
նի եախօտ յարանուանական միւստէլէլէրի ու
յանտըրմաղա չալըշմասը տըր: Միւստիլէյհ
պու կիւն պէօյլէսի միւստէլէլէրին վազթը օլ-
մատըղընը պիլմէք կէրէք տիր: Արամըզտա պու
լուսան յարանուանութիւնլարտան պիրինի եա
օլպիրինի մուսխէզէ եա թագպիհ էտէճէք վա-
զըթ տէյիլ տիր: Պու կիւնքի վազիֆէմիդ յա-
րանուանական Փարզլարա պագմայարագ ճիւմ
լէմիդին էլպիրլիյի իլէ միւսթին եարալարընը
սարմագ, կէլէճէք նէսլին սաղլամ թալիմ ու թէր
պիյէսինի թէէմին էթմէք վէ չու միւսթին պիր
լիքտէ քէտէր չէքէն ազալարընն պիրպիրլէրի-
նէ տօղրու մուհապպէթ վէ մուսվէնէթինի թէէ
մին էթմէք տիր:

Պու սէպէպտէն Պատ. ձըրնաղեաննն կէ-
րէք յարանուանական մէսէլէլէրէ տաիր կէրէք-
սէ մէքթէպլէրին իթթիհատը պապլնտա պիզիմ
էֆեհարըմըզ տաիր վէրտիյի թէֆսիլէրէ ճէ-
վապ վէրմէքտէն մագուր ըզ: Վէ Տօգ. Նագ-
գաշեաննն պու ճէվապնամէյէ ճէվապ վէրմէ-
սինն տախի լուզուս կէօրմէյիզ:

Յ. Գ. Գ.

ԹՈՒԱՐԷԿ ԳԱՊԻԼԻՍԻ

Սահարա չէօլիւնտէ Թուարէկ իամինտէ
Միւսլիւման պիր գապիլէ պուլուսուլօր քի ան-
լէրին արասընտա փէք զարիպ ատէթլէր ճարի
տիր: Պուսլարըն էրքէլէրի եիզլէրինն նիգապ
գօրլար, գարըլարըն եիզիւ աշըգ տըր: Պիր
էրքէք թաամ էտէրքէն պիլէ եիզիւնիւ աշա-
մագ: Պուսլար չօգ իշլէմէլլէր, անճագ քէօլէ-
լէրի իշլէր վէ քէնտիլէր անլէրին գազանտըզ-
լարը իլէ կէչինիլլէր: Գարընըն թէէսիրի գօ-
ճասը իզգէրինն Փաիգ տիր: Թուարէկ գըղա-
րը նըշանլըլարընը քէնտիլէր սէչէրլէր, վէ էվ-
լէնտիքտէն սօնրա փէք սատըզ դէվճէլլէր օլուր-
լար: Զիյաֆէթլէրինտէ էվօփալլար կիպի
էրքէք գարը գարըլըզ պուլուսուլլար, վէ աշգ
ալագալարը ուսուսմէն պու սըրալարտա պաշ-
լար, պիր ատէմ էօլիւրսէ տուլ գարըսը 4 այ 4
կիւն եաա չէքէր: Պու միւստէթտէ սաշընը
տարամագ, ալաղընա չարըզ տէյիլ՝ պօղազը ու
զուն էտիկ կիյմէլի տիր: Օ միւստէթ խիթա-

մընտա տօսթլարը քէնտինն պիր Գուրան վէ պիր
ազ թուզ կէօսթէրիլլէր վէ արթըզ անտէն սօն-
րա իսթէտիյի կիպի եաշամաղա ազատ օլուր:

ՀԱՃԸՆԼԸԼԱՐԱ ՄԵՔԹՈՒՊ

Սէվկիւլիւ վաթանտաշլար,

Պարապ վէ մահվ օլմուշ չէհլէրին պագի-
յէսինտէն թէչէքիւլ էթմիշ օլան Հայրենակ-
ցական Միութիւնլարըն զայրէթ վէ Փաալիյէթի
պիզճէ պու գապմըն հայաթ միւստէլէսինտէ
ալտըղը էն ճէսարէթպաիշ վէ չայան ը թագ-
տիր խաթվէլէրտէն պիրի տիր: Եալընըզ Պար-
փութ, Արարկիր, Այնթապ վէ Մարաշ կիպի
պէօյիւք չէհլէրին տէյիլ, հաթթա Կէմէրէք վէ
Զօմաղլը կիպի ուֆագ քէօլլէրին էհալիսի Հայ-
րենակցական Միութիւնլէր թէչէլ էտէրէք
քէնտի հէմչէհլիլլէրինն էնվաի թարիզլէր իլէ
Փաիտէմէնտ օլմաղա չալըշըլլար:

Փագաթ եաղըզ քի պու տիյարտա Հաճընլը
պիր չօգ դէնկին վէ օրթա հալը հայրենակիցլէ-
րիմիզ պուլուսուլուղու հալտէ պիզ Հաճընլըլար
հալա հիշ պիր խայրլը թէչէպպիւստէ պուլու-
սամատըզ: Պու սէնն գարֆընտա Փարզլը եէր-
լէրտէն, միւսթէատտիտ մէքթուպլար ալտըզ քի
պուսլարտան պագըլարը տօղրուտան, խուսու-
սի պիր մագսէտ իշիւն Հաճընլը հայրենակից-
լէրտէն մուսվէնէթ թալէպ էտիյօրլար: Պաղը-
լար իսէ Հաճընլըլարըն չիմտիյէ գատար հիշ
պիր իճրաաթտա պուլուսմատըզլարընտան տօ-
լայը իշթիքեա էտիպ պիրլէմէլլէրինն, թէչէր-
լաթ եափըպ պագի գալան հէմչէհլիլլէրէ իմ-
տատ եէթիշտիրմէլլէրինն ըհճա էտիյօրլար:

Պիլա չիւպհէ պիզիմ տէ պիր Հայրենակ-
ցական Միութիւնլըմըզ օլմալը վէ պուսուստա
մէրքէզի պուրասը, եանի Շէմալի Ամէրիգա
օլմալը տըր: Պուրատա Ալլահըն վէրտիյի պէ-
րէքթլէրինն գանիմէթլէ կէօնէնմէքտէ օլան
Հաճընլըլար էքիք տէյիլ տիր:

Աճէպա պիզ պիր չէյ եա՞ փմայաճագ մը իզ:

Կէչէն սէնն Բօչէսթըրտա պիր ընդհանուր
Ժողով օլտու: Լաքին նասըլսա Գալիֆօրնիա-
տաքի հէմչէհլիլլէր օրալա մուրախիսա եօլլա-
մատըլար «Միւրիատա՞ մը, Հայաստանտա՞ մը
եէնի Հաճընը եափալըմ» վէ պուսա միւսմասը
պաղը մէսէլլէր էթրաֆընտա միւսթէֆիզ պու
լուսամատըզ: Վէ եէնի պիր մէճլիս ագտ էթմէք

տէ իմ քեանսըղ եա ֆախտէսիդ օլաճադ կէօրիւ-
նիւյօր: Պու իսէ ֆիլվադը աճըլը պիր հալ տըր:

Էվսիդ աիլէլէրէ, մէքթէպսիդ սապիլէրէ,
իւմիտսիդ տուլլարա վէ իւմիտի կէնճէրէ էլ
ուզաթմադ վազիֆէմիդ տիր:

Իմտի ուլլաշմադ, պիրլէշմէք վէ էլտէն կէ-
լէնի հէր նէ շէլքտէ օլուր իսէ օլսուն եափմադ
վազթը տըր: Ուզադա կիտէմէդ իսէք եազընտա
օլանլարա, պէօյիւք պիր իշ եափմադ իսէք
ուֆադ մուսվէնէթլէր եափմադա րազի վէ միւզ
թէտիր օլմալը իդ: Նիւ Եօրք շիւպէսի քէնտի
հիսսէսինի եափմադա հազըր տըր վէ Գալիֆօր-
նիա, Պօսթօն, Րաչէսթըր, Շիդափօ, Պինկհէմ-
թըն, Պուէնթօ Այրէստէքի Հաճընլարըն տա
գաթի պիր ճէհտ եափմալարըն րէճա էտէր իդ:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԵՇԻՇԵԱՆ

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

Ամէրիգա խարիճիյէ նազըրը Բէլօհըն թէք
լիֆ էթտիյի հարպը մէն էթմէք լախհասը Էվ-
րօփա տէօվլէթլէրի թարաֆընտան պիրէր պի-
րէր գապուլ օլունույօր: Ինկիլթէրա, Ալամա-
նիա, Ճափօն, Ֆրանսա վէ Իթալիա գապուլ էթ-
միշ տիր վէ օլ պիր ուֆադ տէօվլէթլէր տախի
հազըր տըրլար: Լաքին պիր մէսէլէ վար քի Էվ-
րօփայը չազըրըյօր: Բուսիայա թէքլիֆ օլուն-
մալը մը՝ տէյիլ մի: Ամէրիգա Բուսիայը պիր
չէրի հիւքիւմէթ թանըմադ, Ինկիլթէրա տախի
ալազայը քէսմիշ տիր վէ պաշգա տէօվլէթլէրին
հուզուզընը թանըմայան վէ տախիմ օնլարը
ալթ իւսթ էթմէք իսթէյէն պիր տէօվլէթին իմ-
գասը իշէ եարամադ տէյօրլար: Ալամանիա,
Լէհիսթան, Բուսիանիա կիպի գօմշուլար վէ պաշ
գալարտա Ամէրիգանըն գուվլէթի վէ իմգասը
օլան պու ահտնամէյէ Բուսիայը տախի կիր-
տիրմէք ֆախտէսիդ օլմադ տէյօրլար: Պու եօլ
իլէ պէլքի պիր տէրէճէ գապթ օլուր տիւշիւ-
նիւյօրլար: Բուսիանըն տախի քէնտինէ հիւճմ
օլաճադ շիւպէսի գալգար:— Մ. Ամէրիգանըն
գարպընտա Լօս Անճէլէստէն Նիւ Եօրգա գա-
տար եայա գօշարադ եօլա չըգմըջ օլանլարտան
50 թանէսի Նիւ Եօրգա եէթիւտիլէր: Իլք կէլէն
պու 3400 միլ եօլու 88 կիւնտէ քէստիրիպ՝ 25
պին տօլար միւքեաֆաթ ալտը, իքինճի կէլէն
10 պին տօլար, Յիւնճիւ 5000 տօլար ալտըլար:

— Ամէրիգա Եհհուտիլէր իթթիհատը Բուճա-
նիայա 60 միլիօն տօլար իսթիգրադ վէրմէյէ
լադի օլույօրլար քի պու եօլ իլէ Բուճանիատա-
քի Եհհուտիլէրէ գարշը հարաքէթին էօնիւնիւ
ալանլար:— Միսիս Բէճիօ իսթինտէ պիր գա-
տըն Ուուվլըրթհ գուլէսի թէփէսինէ գատար
մէրտիվէնլէրտէն չըգըպ 3000 տօլար միւքեա-
ֆաթ ալմըջ տըր: Պու տիւնեատա էն եիւքսէք
պինա օլուպ՝ 1358 մէրտիվէն տիր: Պու գատըն
տադիգէտէ 100 մէրտիվէն չըգըպ, 13 տադի-
գէտէ եէթիւմիշ տիր:

Ֆրանսանըն եհնի միլլի մէճիլսի հիւքիւմէ-
թէ սէլահիյէթ վէրէճէք քի Ֆրանզըն Ֆիյէթիւ-
նի սապիթ էյլէսին: Ասըլ փլան նէ իտիյի մա-
լիւմ տէյիլ տիր: Պու մագսէտ իշիւն էճնէպի իս
թիգրադ եա եարտըմ լազըմ օլմայաճադ: Պրիս
նըն իսսթալըղը էփէյի թէլաշ վէրիյօր: Լաքին
Պրիանըն սիյասէթի տէվամ էտէճէք տիր:—
Ֆրանսա իլէ Ալամանիա տէմիր վէ քէօմիւր մա-
մէնլէրի հասըլաթը իշիւն պիր ահտնամէ իմգա-
լատըլար: Պունա Պէլճիգա վէ Լիւքսէմպուրիկ
տախի պիրլէշմիշ տիր քի պու տիւնեանըն թի-
ճարէթինէ թէլսիւր էտէճէք տիր: Պունլար սէ-
նէվի 30 միլիօն թօնօ տէմիր չըգարըրլար: Ին-
կիլթէրա ահճադ 6-7 միլիօն: Ֆրանսատա չօդ
տէմիր վար, Ալամանիատա քէօմիւր, պու իթ-
թիհատ սիյասիյէ տախի եօլ աշաճադ տըր,
չիւնքի մուհարէպէտէ էն լազըմ շէյլէր պուն-
լար տըրլար:

Ալաման մէպուսան ինթիսապընտա սօսիա
լիսթլէր 30 ադա զիյասէ գազանտըլար: Մուհա
ֆադաքեարլար վէ Նասիօնալիսթլէր զայպ էթ-
տիլէր: Գօմիւնիսթլէր տախի ադա զայպ էթ-
տիլէր:— Համպուրկտա տէփօ օլունմուշ Փօդ-
ճէն նամ զէհիրլի զադ (քի մուհարէպէտէ գուլ-
լանըլըր իտի) էթրաֆա սիրաէթ էտէրէք 11 ա-
տէմին էօլմէսինէ սէպէպ օլտու: Պու վագաա
սիյասի պիր մէսէլէ օլտու, չիւնքի Ալամանլար
նէ ճէպիսանէ, նէ տէ զէհիրլի կադ եափմադա
մէէգուն տէյիլ տիրլէր: Պու կադ ֆապրիգասը
Բուսիատա իմիշ վէ հիւքիւմէթ սահիպ օլմա-
յօր:

Իթալիա հիւքիւմէթի էհալինին էճնէպի տի
յարլարա հիճրէթ էթմէսինէ գարշը սըգը գա-
նունլար գօյմադտա տըր: Սօմալիլէնտ, Թարա-
պուլու վէ Սիրէնաիքա միւսթէմլէքէ վալիլէրի
Բօմատա ճէմ օլտուլար, չալըջըյօրլար քի էհա-
լի օրալարա հիճրէթ էթսինլէր:— Շէմալը

Գուժպա ուշան իթալիա նամ թէյյարէ թամմ
Գուժպա եէթիլտիյի խապէրինի եօլլատը իսէ
տէ օնտան սօնրա հիչ պիր խապէր չըգմատը:
Հէր թարաֆտան օնլարը գուրթարմադ իչին
թէյյարէյէր եօլլանըլըյօր: Ղալպ օլան թէյյա-
րէճի ձէն. Ումպէրթօ Նօպիլ տիր, քի էվվէլճէ
տախի գուժպա կիմիչ իտի:— Ավսթրիայա ա-
լիտ թիրօլտա իթալիա գօնսօլօսը իթալիա պալ-
րաղընը չէքէր իքէն Ավսթրիալը թալէպէ նիւ-
մայիչ եափըպ պալրաղը եըրթտըլար: Պունուն
իւզէրինէ Ավսթրիա սէֆիրի Ռօմատա թարգիյէ
էտիպ՝ թիրօլտա տախի ասքէր սէլամա տուր-
մուչ տըր: Իթալիանըն պաղը եէրլէրինտէ տէ
Ավսթրիա վէ Սըրպ ալէյհինէ՝ նիւմայիչլէր օլ-
մուչ տըր: Պէլկրատտա վէ Ջարատա իթալիա-
յա գարչը նիւմայիչլէր տէվամ էտիյօր: Պէլկ-
րատտա թալէպէլէր իլէ փօլիս գըլըճ իլէ գալ-
ղա էյլէտիլէր, չօգ եարալանան վար: Մուսօլի-
նինին թասվիրինի եաղըպ գահր օլուն պաղըր-
մըլլար տըր: Սէրպ մէպուսանընտա պիր գա-
նուն կէթիրիլտի քի իթալիանլար Սէրպիա գը-
յըլարընտա միւլք սաթուն ալապիլիլէր: Պու-
նուն իւզէրինէ տիր քի թալէպէլէր իսեան էյ-
լէտի: Իթալիա Մուսօլինի պաղըրչտըլար: Սօ-
գաղլարտա մէթէրիլէր եափտըլար: Տալմա-
ցիատա էհալի իթալիա գօնսօլաթօսընա հիւճմ
էյլէտիլէր վէ փօլիսլէր կիւճ պէլա մուհաֆա-
զա էյլէտիլէր: Օրալարտա վաղիյէթ չօգ թէհ-
լիքէլի տիր: Իթալիա իլէ թիւրքիա արասընտա
պիր ահսնամէ եափըլաճաղընը թիւրք զազէ-
թալարը եաղըյօրլար, լաքին նէ կիպի պիր է-
սաս օլտուղունու պիլէն եօգ տըր:

Եւլմանիսթալն պիր պուհրան կէչիրմէքտէ
տիր: Վէնէղէլօս ուզուն վաղըթ չէքիլտիքտէն
սօնրա թէքրար սիյասէթ իչինէ աթըլըպ՝ աղա-
տալան Փըրգասը լէիսլիյինի իլան էյլէտի: Պու-
նուն իւզէրինէ գապինէ իսթիֆա էյլէտի վէ գը-
րալիյէթ թարաֆտարանը իլէ օլ պիր մուխա-
լիֆլէր «Պրանսա աճէնթի» տէյու Վէնէղէլօսը
իթհամ էյլէտիլէր: Վէնէղէլօս քէնտիսի գա-
պինէ թէչքիլ էտէճէլինի սէօյլէտի: Փանկալօս
թարաֆտարլարը տախի տուրմայօր իտիլէր:
Ճաղաթ Վէնէղէլօս մուվաֆֆադ օլամատը,
մէմլէքէթին պէօյիւք գըսմը քէնտինէ մուխա-
լիֆ տիրլէր վէ թէքրարէն գապինէյի թէչքիլ
էթմէլլիլի իչիս Ջալմիսէ թէքիլֆ էյլէտի, փէք
աղ թէպտիլաթ իլէ էսքի հիւքիւմէթ տէվամ է-
տէճէք տիր: Վէնէղէլօս եինէ մէմլէքէթի թէքը

էտիպ կիտէճէք տիր վէ Սեպտեմբերտէ ումու-
մի ինթիխապ օլաճադ տըր: Պու գարըրգըլըգ-
լար ինկիլթէրրատա տախի էնտիչէյի մուճիպ
օլույօր իմիչ:

Բոււմանիատա հիւքիւմէթէ մուխալիֆ օ-
լան քէօյիւ Փըրգասը չիմտի տէ պաչգա պիր
չարէ, եանի ալըրճա պիր փարլամէնթ թէչքիլ
էթմէք տիւչիւնիւյօրլար: Հէր պիր քէօյ վէ գա-
սապա քէնտի վէքիլլէրինի սէչէճէլէր վէ պուն
լար Յունիս 26տա Պուքրէչտէ ճէմ օլաճադ տըր:
Հիւքիւմէթ մանի օլուր իսէ կիղլի իճթիմա է-
տէճէլէր իմիչ:

Ձիմտէ տախիլի հարպ տէվամ էտիյօր: ձէ-
նուպըլլար Գօմիլիկիօսըն հէյքէլի օլան մու-
գատտէս չէհրի գապթ էյլէտիլէր վէ իլէրիլէյօր
լար: Այնի զէմանտա Փէքին ասքէրլէրի տախի
պաղը ֆիւթիւհաթ գազանտըլար: Ճափօն Ման-
չուրիա թարաֆընա ասքէր կէթիրիպ օրատաքի
թէպաուլարընը քէնտիսի մուհաֆազա էտէճէլի-
նէ տախի կէրէք Ձին օրտու գօմանտանըլընա,
կէրէք ձէմիյէթ ի Ագվամա նօթա վէրտի: Ձին
հիւքիւմէթլէրինին մուհաֆազատան աճիզ օլ-
տուղլարընը պիլտիրտի: Պունա գարչը ճէնուպ
գօմանտանը փրօթէսթօ էտիպ Ճափօնըն եափ-
տըլը Ձինին հաքէմիյէթինէ միւտախէլէ տէ-
մէք իտիյինի պիլտիրտի: Փէքին հէվալիսի էճ-
նէպիլլէրին հիմայէսի Ամէրիգա գօմանտանընա
հէվալէ օլմուչ տըր:

Վէչէն հաֆթա Աֆրիգատա Կօլ Գօսթ տէ-
նիլէն մահալտէ Ճափօնը մէչհուր տօգթօր Նօ-
կաղի իլմի թէֆթիչաթա գուրպան կիթմիչ
տիր: Տօգթ. Նօկաղի Թօքիատա թալիմ ալմըչ,
սօնրատան Ալամանիատա իթմամ էյլէմիչ վէ
փէք չօգ միգրօպ թէճրիւպէլլէրինտէ մէչհուր
օլմուչ իտի: Թրազօմա, ինֆէնթիլ փէրէլիսիս
վէ սարը հիւմմա միգրօպլարընը պուլմադտա
պէօյիւք քէչֆիյաթը վար տըր: Ճափօն, Տանի-
մարգա, Շուէտ, Սփանիա, Ալաման հիւքիւ-
մէթլէրինտէն նշանլար ալմըչ իտի: Պու տէֆա
սարը հիւմմա խասթալըլընը մայմունլարա ա-
չըլալըպ թէճրիւպէ էտէր իքէն քէնտիսի թու-
թուլտու վէ վէֆաթ էյլէտի:

Սթանպօլտա 100 գատար էճգախանէլէր
գափատըլմասընա գարար վէրիլմիչ տիր: Պուն
լար էքսէրիսի Հայ, Րում վէ Նէհուտի էճգաճը-
լար տըր: Ալի ձէնանի պէյին խաղինէյէ 400,000
լիրա իատէ էթմէսի խաղինէ վէքիլլէրի թա-
րաֆընտան իտտաա օլունույօր: Հալա գարար

վէ թիւ տիր — Աֆղան փատիշահը Սթան-
պուլ տէն տէ կնգարէյէ կիթմիշ տիր: Շէ-
րէֆինէ գիրաֆէթլէր չէքելիւ Բէմալ փաշա ի-
լէ նուրբէլար էյլէմիշլէր տիր: Թիւրքիա իլէ
Աֆղան արասընտա պիր ահմետմէ իմզալանմը
տըր: պու իքի միլլէթլէր պիրպիրինէ եարտըմ
էտէճէթլէր իմիշ:— Խալիտէ էտիպ Հանըմ Մա-
սաշուսէց ուլում ը սիյասիյէ միւլէսէսէսի
թարաֆընտան տալէթ օլունմուշ տըր քի պիր
թագըմ նուրբէլար էյլէսին: Մատտէսի «Հալ ը
հաղըր Թիւրքիա վէ օնուն մէսէլէլէրի» օլաճապ
տր: Թիւրքիայ հիսապ եափան մաքինալարըն
իտիսալը վէ իսթիմալը եասապ օլմուշ տըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Հայաստանտա կէնինականտա պու սէնէ
500 էվ եափըլաճապ տըր:— Հայաստանտա շիմ
տի 30 օթօմպիլ իլլէյօր իմիշ— Ապրիլտէ պիր
զէլզէլէ տահա օլմուշ իսէ տէ գիյան վէրմէմիշ:
— Հալէպ մէպուսանընա ազա օլարապ, Մ. Բիւ
զանդեան, Նիկողոս Ժանճիկեան վէ Ֆէթհուլ-
լահ Արիյու նամ իւշ Հայ սէլիմիշ տիր:— Պուլ-
զարիսթան վէ Եունան զէլզէլէսի իլլէն Բէլէկ-
եան Խան 20,000, վէ Գ. Կիւլպէնեան 60 պին
Փրանգ Եօլլամըլար տըր: Փարիզ Հայ Կարմիր
Խաչ 4000 Փրանգ Ֆիլիպէյէ, 1000 Փրանգ Ա-
թինայա Եօլլամըլ տըր:— Նիյր Իսթ պէյն էլ
միլլէլ հիյէթի Սիւրիա գաղթականլարը եէրլէշ-
մէսի իլլէն 192 պին Իսվիլէրա Փրանգը թօփ-
լամըլ տըր:— Պօրտ շիրքէթի քեաթիպ ի ումու-
միսի Մ. Բիկզ Սթանպուլ կիտիպ Հայճա պիր
վազ վէրմիշ, օրատան Հայաստանա կիտիյօր քի
Խարբերթ գօլէճինի օրայա գալտըրսըն:— Մա-
յիս 6տա Հայ Գաթօլիք Սինօթը Բօմատա պաշ-
լամըլ տըր: Էվվէլա 16 եպիսկոպոսական աթո-
լար վար իմիշ, շիմտի 3 գալմըլ, էվվէլա 25 ե-
պիսկոպոսլարտան շիմտի 13 գալմըլ տըր:—
Անթիլիա ուրբանոցընտա 3776 ուրբար վար ի-
միշ, պուլնլարտան 70 թէրզի, 60 մարանկօզ,
120սի գօնտուրաճըլը սանաաթը իլլէ մէշուլ
արըլար վէ այնի գէմանտա օգուճազա տէվաճ
էտիյօրլար: 17 թանէ տէ էքմէքճի վար տըր:

ՎԵՃԻՑԱԹ

Պրն. Մայի Գէորգեան Մայիս 8տէ Լօս Ան-
կէլէստէ վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Միւթէվէֆֆա
Կիլիկիա վաղըլարընտան Վեր. Գէորգ Աշճե-
ան թօրնու օլուպ, 16 սինինտէ Ամէրիգայա

կէլմիշ վէ հարպ վաղթընտա ապէր մազամըն-
տա Ֆրանսայա կիթմիշ վէ էվվէլ թօրտա վէ
սօնրա Լօս Անկէլէստէ իզամէթ էթմիշ տիր, վէ
հիւսն ի ախլազը վէ կիւզէլ թապիաթը իլլէ քէն-
տինի թանըյանլարա սէվկիւլիւ պիր կէնճ օլ-
մուշ օլուպ կէնճ զէվճէսինի տուլ վէ պիրիճիք
էվլասընը եէթիմ պրազմըլ տըր: Ճէնազէ ալա-
յընտա չօգ տօսթլարը հաղըր պուլունուպ քէն-
տինին չօպանը Վեր. Աշճեան վէ Ֆրէզնօտան
Վեր. Փափազեան մուֆիտ նասիհաթլար սէօյ-
լէմիշլէր տիր:

Պրն. Սամուէլ Յարուքիւնեան Մարտ 17տէ
Իսթանպուլտա վէֆաթ էյլէմիշ տիր: Միւթէ-
վէֆֆա ան ապ Պիրէճիքլի օլուպ, սէնէլէրճէ
միւտտէթ Թիւրքէ Աւետարերին միւթէճիմի
վէ միւլէլիֆին մուալինի մազամընտա խըտ-
մէթ էյլէմիշ տիր: Պրն. Յարուքիւնեան փէք
լաթիֆ վէ չէն թապիաթլը պիր զաթ օլուպ,
Թիւրքէ լիսանա վուզուֆը միւթէմէլ իտի:
Աւետարերտէ անըն իլլէ րէֆազաթըմըզ գալպի-
միզ իւզերինտէ փէք խօշ խաթըրէլէր պրազմըլ
տըր:

Պրն. Կարապետ Գուլումեան (Ատանալը
Հաճի Աստուրըն օլուլ) Լաթաքիտա 6 սէնէ
տիր կէրէք միլլէթաաշլարընը կէրէքսէ միւս
լիման վէ Ալէվի գօնշուլարընը հիւրմէթինի
գազանմըլ օլարապ, էնվար Եօլլարլա միլլէթ-
տաշլարընա մուալէնէթ էթմէքտէ պուլունմուշ
տըր: Մայիս 11տէ վէֆաթ էթմիշ վէ կէրէք էր-
մէնիլէրտէն կէրէք Բում, Միւսլիման, Ալէվի
գօնշուլարընտան 500 գատար քիլի ճէնազէ ա-
լայընտա հաղըր պուլունմուշ տըր:

ԱՐԱՆԸԼԸՅՈՐ

Յովէլ Պէրպէրեան 30 սէնէ էվվէլ Ամէրի-
գայա կէլմիշ Գալիֆօրնիա թարաֆընտա իզա-
մէթ էթմիշ: Պիրատէրի Տիօնիա Պէրպէրեան
(Լարնագա, Գըպըրա) քէնտինտէն իլլէթմէք իս-
թէր:

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Ճ Ա Թ

Եէնի Մուհիթլեր, Մ. Թ. Գօլէնին Մազըս
Ֆիտիյէ, «Սէճ տէ մի Պրուքօր», Ամէրիգատա
Բէիս Ինթիսապը, Տօգ. Նագգաշեան ճէվա-
պըմ, Թուարէկ Գապիլէսի, Համընըլարա Մէֆ-
թուպ, Սիյասի հապիլեր: